

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri p.št. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842 Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za tuzemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Tele-
fon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440
Celje, Kocenova ul. 8. Tel. št. 190

Rokopisi se ne vračajo — Oglas
po tarifu.

Evropa ne more plačati

Evropske vlade pripravljajo nove note, v katerih bodo Ameriki pojasnile, zakaj ne morejo plačati in znova zahtevale odgoditev plačil

London, 28. novembra. Današnje »Times« so objavile uvodnik, v katerem razpravljajo o posledicah, ki bi mogle nastati, če Amerika odkloni moratorij za decembrski obrok vojnih dolgov mednarodnim državam. V tem primeru bi moral biti razveljavljen lausanski sporazum in bi treba znova uvesti reparacijske dajatve. Obenem bi docela zrušeno zaupanje, ki se je pričelo polagoma vračati.

Kako resno se angleška vlada boji nevarnosti, ki preti v primeru eventualne inflacije, kažejo okoliščine, da se opozicijski voditelji Lansbury Samuel in drugi trajno obveščajo o vseh namerah angleške vlade glede zadevnih vprašanj. Tako sta bila oba navedena voditelja angleških opozicijskih strank obveščena tudi o vsebini angleškega odgovora Ameriki. Angleška vlada se trudi, da bi glede važnih vprašanj dosegla edinstvo vseh političnih faktorjev v Angliji. Če se bo finančni položaj v Angliji še bolj poostрил, bo vlada gotovo v še večji meri pritegnila k sodelovanju tudi opozicije.

Angleški odgovor na ameriško noto bo že danes gotov, kakor ga bo dobil ministrski svet na izredni seji. Davi je Macdonald sprejel več ministrov, nato pa Norman Montagu, guvernerja angleške Narodne banke. Poučeni krogi trde, da bo nota izpolnjena s podrobnimi in točnimi podatki in dokazi za nujnost odgoditve decembrskega plačila Anglije Ameriki.

Posvetovanja v Parizu

Pariz, 28. novembra. AA. Po informaciji iz uradnega vira se francoska vlada sedaj posvetuje o odgovoru, ki ga bo dala predsedniku Zedinjenih držav Hooverju in na

Stimsonovo noto. Nova nota francoske vlade se ne bo križala s pogajanjem o odgoditvi plačila dne 15. decembra, marveč bo le izpolnjevala izvajanja prve francoske demarše.

Belgija bo ustavila plačila

Beršelj, 28. novembra s. Belgijska vlada je sklenila, da bo za svoja, 15. decembra zapadla plačila proglasila svojo plačilno nezmožnost.

Tudi Poljska pripravlja novo noto

Washington, 28. nov. d. Ameriška vlada je v soboto izročila svoj odgovor tudi Poljski in Čehoslovski. Vlada izjavlja, da moratorij ne more dovoliti, da pa bo priporočila parlamentu ponovno ureditev vprašanja dolgov. Poljska vlada bi v smislu ameriške note morala plačati 15. decembra 3.700.000 dolarjev. Poljski dolg Ameriki znaša v celoti 206 milijonov dolarjev, kakor je bilo določeno s pogodbo dne 14. novembra 1924, po kateri bi Poljska plačala Ameriki svoj dolg do leta 1984.

Varšava, 28. nov. AA. Pat poroča: Glede na odgovor ameriške vlade, da vztraja na plačilu 15. decembra zapadlega obroka vojnih posojil, češ da je revizija vojnih dolgov odvisna od kongresa, se uradno objavlja, da bo poljska vlada poslala v Washington novo noto s ponovno prošnjo za odgoditev zapadlega obroka. Nota bo podprta s podrobnim utemeljevanjem poljske prošnje, tako da bo predsednik USA mogel pred kongresom poljsko prošnjo zagovarjati.

Sklicanje izredne skupščine DN

Kitajsko-japonski spor o Mandžuriji se predloži v rešitev izrednemu zasedanju Društva narodov

Zeneva, 28. novembra. AA. Svet Društva narodov se je sestel davi pod vodstvom De Valere. Po izjavah članov sveta se je začelo rešiti kitajsko-japonski spor.

V začetku seje je predsednik prečital pismo japonskega delegata Macuoke, ki na znanja, da je njegova vlada glede čl. 15. pakta Društva narodov prijavila svoje pridržke in da se bo zato moral vzdržati glasovanja o predložitvi kitajsko-japonskega spora izrednemu zasedanju skupščine Društva narodov.

De Valera se je nato zahvalil prisotni Lyttonovi komisiji za njeno dosedanje delo. Obvestil je svet, da mu bo komisija še dalje na razpolago. Japonski delegat Macuoka je še enkrat ponovil pridržke svoje vlade,

ki smatra, da je Lyttonova komisija končala svoje delo. Nato je svet prešel na dnevni red.

Svet Društva narodov se je s tem odkrižal kitajsko-japonskega vprašanja. Sedaj je naloga odbora devetnajstice, da skliče izredno skupščino Društva narodov. Prvotno je bilo določeno, da se ta odbor sestane že jutri, ker pa predsednik odbora devetnajstice, belgijski minister Hymans sedaj zaradi parlamentarnih volitev še ne more zapustiti Bruslja, ni mnenja, da bo seja šele v četrtek ali petek. Ni izključeno, da se bo izredna skupščina vršila že 7. ali 8. decembra. Odločitev bo padla po Hymansovem prihodu v Zenevo na sestanku odbora devetnajstice.

Odgoditev konference velesil

Sestanek Herriota z Normanom Davisom — Zaradi vojnih dolgov bo Herriot odgodil svoje potovanje v Zenevo

Pariz, 28. novembra. AA. Herriot je imel davi od 10.30 do 12.25 razgovor s prvim ameriškim delegatom na razorožitveni konferenci, Normanom Davisom. Razgovor je prisostvoval tudi ameriški strokovnjak za pomorska vprašanja Dulles. Po razgovoru je izjavil Norman Davis novinarjem: »Vedno sem srečen, kadar se sestanem s prijateljem, kakršen je Herriot. Najin razgovor je potekel zelo zadovoljivo.«

Na vprašanje, kaj je s pomorsko razorožitvijo, je Davis odvrnil, da proučujejo sedaj to vprašanje pomorski strokovnjaki. O vprašanju vojnih dolgov se nismo razgovarjali, ker nimam za to nobenega pooblastila. Pristaviti pa moram, da zaradi denarja ne sme trpeti staro prijateljstvo med Francijo in Zedinjenimi državami.

Davis je na koncu pripomnil, da se nočej še ne bo vrnil v Zenevo, kakor je pr.

vočno nameraval in da ostane še v Parizu. Predsednik francoske vlade Herriot je po tem sestanku izjavil novinarjem, da je govoril z Davisom le o razorožitvenem vprašanju.

Herriot je imel danes tudi razgovor z vojnim ministrom Paulom Boucherejem, glavnim francoskim delegatom na razorožitveni konferenci.

Berlin, 28. novembra s. Po tujakšnjh vesteh bo konferenca petih velesil, ki bi se morala pričeti v Zenevi 2. decembra, odgodena. Francoski ministrski predsednik Herriot je sporočil, da mora zaradi pogajanj o dolgovih in zaradi notranje politične položaja v Franciji za nekoliko dni odgoditi svoje za 1. december nameravano potovanje v Zenevo. Konferenca se bo najbrže vršila v drugi polovici decembra ali ob pričetku novega leta.

Ratifikacija poljsko-ruske pogodbe

Varšava, 28. novembra. g. Predsednik republike je podpisal pogodbo o nenapadanju z Rusijo.

Ves tisk objavlja izjavo poljskega zunanjega ministra Becka nekemu sovjetskemu novinarju, v kateri pravi med drugim:

Srečen sem, ker lahko trdim, da smatram poravnano pogodbo, pridruženo pogodbi o nenapadanju za zelo pomembno. Menim, da bo ta pogodba v znatni meri izboljšala atmosfero v Rusiji in na Poljskem ter obenem pomagala stabilizirati dobro razmerje med sosedji. Podpisanim listinam pripisuje minister še globji pomen zaradi tega, ker so pokazale pripravo na metode, ki bi lahko zmanjšale vse, kar narode razdružuje, in ojačile vse, kar jih druži.

Končno je minister obžaloval, da zaradi poslovanja v Zenevi ni mogel neposredno sodelovati pri zaključnih delih za to pogodbo. Moskva, 28. novembra. AA. Predsedništvo centralnega izvršnega odbora SSSR je ratificiralo rusko-poljsko pogodbo o nenapadanju, podpisano v Moskvi 25. julija 1932, in spravno konvencijo, podpisano 23. novembra.

Dijaški izgredi v Lvovu

Varšava, 28. novembra d. Pri včerajšnjih dijaških demonstracijah v Lvovu je prišlo do spopada med poljskimi in židovskimi dijakmi, med katerimi je bil eden izmed poljskih dijakov zaboden, do smrti. Trije drugi dijaki so bili huje ranjeni. Izgredi so v Lvovu povzročili veliko razburjenje.

Odkritje komunistične zarote v Budimpešti

Budimpešta, 28. nov. s. Policijska je odkrila novo širokopotezno komunistično zaroto. Doslej je bilo aretiranih 17 oseb, med njimi 7 bančnih in mestnih uradnikov, nekaj trgovskih nastavlencev in delavcev in dva mladolentika. Med aretiranci sta tudi dva jugoslovenska državljana. Aretiranci so delali v raznih odsekih komunistične organizacije. Pri njih, ki so delali v takozvani »Rdeči pomoči«, so se našla navodila komunistične stranke, v katerih ugotavlja, da »Rdeča pomoč« ni revolucionarna borba za proletariat, temveč socialna ustanova za organizacijo.

Redukcija komunističnih uradnikov v Švici

Curih, 28. novembra s. Švicarska zvezna vlada je sklenila, da odpusti vse zvezne uradnike in namestence, ki so pristali komunistične stranke, ker propagirajo stavke, kar je v nasprotju s švicarskim uradniškim zakonom.

Justifikacija s plinom

New York, 28. novembra d. V Carsonu v Nevadi se vršijo poslednje priprave za justifikacijo nekega zločinca, ki je bil obsojen na smrt. Zločinca nameravajo zastrupiti s plinom. Kemiki in strokovnjaki menijo, da je tak način usmrtitve še najbolj človeški. Da bi dal občinstvu priliko, da se prepriča o tem »človečanskem« dejanju, bodo zločinca umorili v celici s steklenimi stenami.

MISIJA GENERALA SCHLEICHERJA

Pogajanja generala Schleicherja za toleriranje predsedniške vlade z odgoditvijo parlamenta do pomladi

Berlin, 28. novembra. d. Državni predsednik Hindenburg se je odločil, da ponovno imenuje predsedniško vlado, ki pa bi ji ne načeloval več Papen, temveč dosedanjji vojni minister general Schleicher. Kakor zatrjujejo, je general Schleicher postavil kot pogoj za prevzem vodstva nove vlade odgoditev državnega zbora do meseca januarja, da bi lahko do tega časa razčistil zavožen položaj. V tem smislu se je pričel tudi pogajati z voditelji posameznih strank. Če se mu posreči, da jih pregovori za dovolitev tega roka, bo dobil takoj mandat za sestavo vlade, v nasprotnem primeru pa bo odklonil misljo za sestavo vlade. V njegovi vladi bi še nadalje ostala dosedanja zunanji minister Neurath in finančni minister grof Schwerin - Krosigk, sam pa bi še nadalje obdržal vojno ministrstvo. Tu di dosedanja pravosodni minister bi ostal nadalje na svojem mestu. Sprememba bi se izvršila v notranjem ministrstvu, ker se baron Gayl pod nobenim pogojem note več vrtni na svoje mesto. Schleicher bi najrajši videl na tem mestu narodnega socialist. Strasserja, ni pa gotovo, da bi Hitler na to pristal. Za ministrstvo za delo je general Schleicher izbral voditelja krščanskih strokovnih organizacij Stegerwolda, da bi tako omogočil centru vpliv v vladi. General Schleicher zahteva, naj bi njegovo vlado tolerirali narodni socialisti, nemški nacionalci, centru in nemška ljudska stranka, v to svrhu pa se je pogajal tudi s socialisti in demokrati.

Premirje med vlado in državnim zborom bi bilo samo mogoče, če bi pristali na toleriranje vlade socialisti ali pa narodni socialisti. Narodni socialisti skoro ne pridejo več v poštev, ker je njihovo vodstvo izrečno napovedalo, da bo najostreje nastopalo proti vsaki vladi, ki ji ne bo načeloval Hitler. Dosedanja prizadevanja so tudi pokazala, da socialisti demokrati niso za ta načrt. Prav tako je zelo malo upanja za omogočenje sodelovanja centru in bavarke ljudske stranke.

Opoldne je imel general Schleicher razgovor z voditeljem socialističnih strokovnih organizacij Leipartom in Eggertom. Na sestanku niso razpravljali o političnih vprašanjih. Voditelja socialističnih strokovnih organizacij sta samo pojasnila generalu Schleicherju, kakšna bi morala biti po njunem mnenju socialna in gospodarska politika bodoče nemške vlade.

Ob 13.30 se je general Schleicher sestel z voditelji socialne demokracije, za katerega je prošil še včeraj. Socialdemokratski voditelji so sporočili Schleicherju, da ne sme računati z njihovo podporo. Socialni demokrati odklanjajo vsako tolerir

ranje desničarske ali meščanske vlade in zato tudi njegovo.

Prav tako je malo verjetno, da bi hotela narodna socialistična stranka v svojem sedanjem razpoloženju podpirati sedanje ali tudi bodočo Schleicherjevo vlado.

Današnji »Völkischer Beobachter« (glavno Hitlerjevo glasilo) je dokaj skeptičen o misli generala Schleicherja in dvomi v njen uspeh. List smatra, da bi imenovanje generala Schleicherja na čelo nove nemške vlade namesto Papena prav v ničemer ne izpremenilo položaja. Nastala bi samo še ta nevarnost in nevarnost, da bi vojska začela v politični vrtinec. Narodno-socialistično glasilo v Berlinu »Der Angriff« je istega mnenja.

Kaže, da je general Schleicher pripravljen prevzeti vodstvo nove stranke le, če obljubi narodni socialisti, da ga bodo v parlamentu podpirali in če bi bili kasneje pripravljene sodelovati z njim. Ta pogoj pa se brzkuje ne bo uresničil. Hitler je izjavil, da se bo boril proti vsakemu kabinetu, ki mu ne bo načeloval narodni socialist. Dobesedno je izjavil Schleicherju: »Zelo žal mi je, toda boriti se moram tudi proti vam.« Zdi se pa, da bi mogel general Schleicher objubiti narodnim socialistom gotovo prednosti, ki bi jih dovedle do novih pogajanj o možnosti sodelazbe v njegovi vladi. Če bi general Schleicher zaradi tega stalšča narodnih socialistov odklonil sestavo nove vlade, ne bo preostalo Hindenburgu drugo, kakor da ponovno pokliče Papena.

Pogajanja s parlamentarnimi in gospodarskimi voditelji o sestavi novega predsedniškega kabineta še niso končana. Vojni minister general Schleicher si predvsem prizadeva, da bi pridobil za sebe del strokovnih organizacij centru. S političnimi voditelji se pogajata tudi Papen in državni tajnik Meissner. Kot pogoj za odgoditev parlamenta in toleriranje predsedniške vlade zahteva centru, da se opusti na vsaki strani prizadevanje za državno reformo. Odločitev, ali bo mogoča sestava vlade, bo padla jutri. Največ upanja, da postane državni kancelar, ima še vedno general Schleicher. Veekakor prizadevanja, da se sklene pogodba o nenapadanju med vlado in parlamentom, še niso končana, vendar je upanje za uspeh prav majhno.

Najbolj radikalno nastopajo narodni socialisti. Hitler je v agitacijskem govoru v Turingiji zopet zahteval popolno oblast za narodne socialiste ter je zelo ostro napadel državnega predsednika Dejala je med drugim: »Gospod državni predsednik je vladal nad 7 let. Uspeh njegovega vladanja le-

ži pred nami. Ne vem, koliko časa nameravajo nadaljevati vse to. Se sedem let? Mogoče je, da bodo svetovalec gospoda državnega predsednika takrat še isti, torej majhen otok v Wilhelmstrasse v Berlinu. Nemški narod bo nato propadel vprašujem samo, zakaj mora zaradi takih svetovalec propasti ves narod?«

Sele naknadno se doznava, da je državni predsednik Hindenburg pri svojem zadnjem razgovoru z voditeljem centru prelomil Kaasom izrazil svoje veliko nezadovoljstvo zaradi razvoja političnih dogodkov in da je celo izrazil namero, da odstopi. Iz tega je razvidno, kako resno presojajo položaj na Wilhelmstrasse.

Ugodne šanse Schleicherja

Berlin, 28. novembra s. Dočim se je opoldne možnost Schleicherjeve vlade v primeri z drugimi kombinacijami presojala v razmerju 50:50, so se po mnenju poučenih krogov okoliščine za Schleicherjev uspeh v poznih popoldanskih urah zelo izboljšale. Na merodajnem mestu pripisujejo posebno važnost ugotovitvi, da bi morebitni Schleicherjev kabinet pomenil nekaj povsem drugega kakor vojsko diktaturo, ker smatrajo generala Schleicherja zaradi njegovega mirnega in pametnega nastopa kot primerno osebo, da prepreči tako zvani bojni kabinet in stori zadnje poizkuse, da na potu sporazuma z mero dajnimi činitelji dobi vpliv na politiko in omogoči politiko toleriranja.

Nazadovanje hitlerjevcev

Berlin, 28. novembra. AA. Pri občinskih volitvah v Bremenu so narodni socialisti zelo nazadovali. V primeri s parlamentarnimi volitvami 6. novembra so izgubili 27 odstotkov glasov. Uradni izidi volitev iz 14 bremenskih volilnih okrožij so naslednji: socialisti 4160, narodni socialisti 894 (6. novembra 1191), komunisti 567, meščanske stranke 2.792.

Pred sestankom državnega zbora

Berlin, 28. novembra. AA. Prvi seji novega nemškega državnega zbora, ki bo 6. decembra bo predsedoval najstarejši poslanec, narodni socialist general Litzmann. Državni zbor bo šele naslednjega dne izvolil svojega dejanskega predsednika, najbrž narodnega socialist. Göring.

Parlamentarne volitve v Belgiji

Po splošnih rezultatih so levičarske skupine pridobile Končni izid bo znan še le jutri

Bruselj, 28. novembra. Kljub silno kompliciranemu sistemu štetja glasov, ki ima za posledico, da je mogoče ugotoviti točne rezultate volitev še le v par dneh, je v glavnem že znan splošni pregled včerajšnjih volitev, ki kaže, da so levičarske stranke napredovale.

Po poslednjih računih bodo imeli v novi belgijski zbornici: katoliška stranka 80

mandatov (dosedaj 76), socialisti 75 (70), liberalci 23 (28), Flanci (bojevnik 8 (13).

Včeraj so se vršile tudi delne volitve v belgijski senat. Izmed 158 senatorjev so včeraj volili 93, ker spadajo ostali v drugo in tretjo kategorijo. Rezultat še ni znan.

Po uradnem poročilu je izmed članov vlade prometni minister Forthomme pri včerajšnjih volitvah propadel. Njegovo mesto so osvojili socialisti.

Sodelovanje balkanskih držav

Grški zunanji minister o pogajanjih z Bolgarijo in o carinski zvezi z Jugoslavijo

Atene, 28. novembra. Popoldne je grški zunanji minister sprejel zastopnike tujih listov, ki so ga vprašali, ali je bolgarska vlada po izjavi Mušanova v So-branju glede obnove grško-bolgarskih pogajanj za ureditev spornih zadev med obema državama poslala Grčiji kakke konkretne predloge. Rhalis je odgovoril, da doslej od bolgarske vlade še ni dobil nikakih konkretnih predlogov, pač pa so se začeli preliminarni razgovori z bolgarskim poslanikom v Atenah. Minister je pripomnil, da bi sedaj morali predlogi priti z bolgarske strani in je izrazil nado, da se bo dal spridlo dobre volje na obeh straneh

skleniti zadovoljiv sporazum med obema strankama.

Na vprašanje novinarjev, kaj misli o grško-jugoslovenski carinski uniji, ki jo je sprožil jugoslovenski zunanji minister Jer-tić, je Rhalis odgovoril, da se ta ideja zdi koristna za obe državi in da bi bila zato vredna največje pozornosti.

Nadalje je zunanji minister, odgovarjajoč na vprašanje nekega novinarja, izjavil, da je njegova vlada naklonjena ideji balkanske konference in da bo zato s svoje strani storila vse, da pride med balkanskimi narodi do čim večje vzajemnosti in plodnega sodelovanja.

Demonstracije proti mirovni pogodbi v Sofiji

Včerašnji obletnico neuilske mirovne pogodbe so v Sofiji proslavili s protimirovnimi demonstracijami

Sofija, 28. novembra. AA. Notranji minister Grigorov je včeraj izdal stroge ukrepe proti vsem manifestacijam, ki so jih nameravali prirediti proti mirovnim pogodbam v posameznih bolgarskih mestih. Že na vse zgodaj so močni oddelki policijske straže in orožništva, peš in na konjih, zasedli križišča vseh glavnih ulic in prostore pred posameznimi poslaništv, da preprečijo vsako zbiranje ljudi in vsak poskus sovražnih demonstracij. Edina manifestacija, ki jo je notranje ministrstvo dovolilo, je bil protestni shod bolgarske zveze »Otac Paisije«, ki je v dvorani »Royal« priredila javno manifestacijo proti neuilski mirovni pogodbi. Na shodu so govorili predsednik zveze sofijski metropolit Stefan, zatem vseučiliški profesor Georgije Genov in zastopniki raznih rodoljubnih društev. Shod se je končal ob 2 popoldne. Udeleženci so se razšli v

manjših skupinah v redu in miru. Le na trgu Sv. Nedelje je skupina manifestantov ugovarjala stražam, nakar je prišlo do spopada. Devet oseb je bilo ranjenih, en redar teže. Nato je bil vzpostavljen red in mir. Mesto je ves dan kazalo lice vznemirjenosti in je izgledalo kakor v obsemdnem stanju.

Odstop generala Cristinija

Rim, 28. nov. AA. General Cristini, predsednik izrednega sodišča za zaščito države, je iz osebnih razlogov podal ostavko. Za novega predsednika je imenovan generalni konzul Antonio Tringali, dosedanja podpredsednik.

Trockij ne sme na Norveško

Oslo, 28. novembra. AA. Norveška vlada je odklonila Trockemu dovoljenje za prihod na Norveško.

Sodelovanje med dravsko in savsko banovino pri elektrifikaciji

Zagreb, 28. nov. n. Danes je tudi zagrebsko mestno načelstvo objavilo komunikate o konferenci v Ljubljani. V komunikatu pravi:

Dne 27. novembra se je v palači banske uprave vršila konferenca med zastopniki dravske banovine odnosno njenih elektrarn, pod vodstvom pomočnika bana dr. Otmara Pirkmajera ter zastopniki mesta Zagreba pod vodstvom dr. Krbeke in mesta Karlovca pod vodstvom komercialnega direktorja karlovske električne centrale g. Doljaka. Na konferenci so razpravljali o sodelovanju pri izvedbi elektrifikacije na področju savske in dravske banovine. V prvi vrsti so ugotovili, da je sprico običnih narodnih, državnih in gospodarskih interesov potrebno najožje sodelovanje vseh javnih ustanov zlasti na področju elektrifikacije, ker morejo dati le javne ustanove popolno garancijo, da se bodo upoštevali pred vsem splošni javni interesi in da se bo uvedla zaščita proti škodljivi eksploataciji. Zlasti pa so se posvetovali o vprašanju glede razširjenja električne centrale v Velenju in o vzpostavitvi zveze med Velenjem in Zagrebom. Na osnovi sporazuma o načelnih vprašanjih bodo nemudoma načete vse podrobnosti. Zveza med Velenjem in Zagrebom se bo zgradila preko Novega mesta, Metlike in Karlovca.

Egiptski poslanik pride v Ljubljano

Beograd, 28. novembra. p. Že nekoliko dni se mudi v Beogradu egiptski poslanik Ali Omarbeg, ki je istočasno akreditiran tudi na rumunskem dvoru. Egiptski poslanik je posetil z avtomobilom mnoge kraje v naši državi ter je dobil ob tej priliki najboljši vtise. Preko Zagreba in Ljubljane bo potoval na Bled, od koder bo posetil naše Primorje. Danes je sprejel beograjske novinarje ter jim v svojem razgovoru poudarjal, da je zbudilo pred vsem njegovo zanimanje, ker se pri nas ne opažajo v toliki meri znaki zastoja javnega življenja, kakor se kažejo zaradi gospodarske krize v mnogih drugih državah. Hoteli so polni, promet je zelo živahen in tudi vlaki so polni. Nadalje je zelo lepo govoril o svojih vtisih o naši rasi, ki mu imponira. O odnošajih med Jugoslavijo in Egiptom je poudarjal, da so zelo pristrčni in da je zelo optimističen glede na njihov nadaljnji razvoj. Izrazil je svoje upanje, da bo akcija za zblizanje obeh držav našla razumevanje pri obeh vladah.

Razveseljiv preokret v češki mladini

Znana je zgodovinska vztrajnost in odpornost češkega naroda, ki je omogočila, da se je ta narod obranil stoletnega tlačanja in je v času najhujšega pritiska — v dobi svetovne vojne — strnil vse svoje fizične in duševne sile k edinemu cilju: osvoboditvi in samostojnosti. Narodni duh je bil v Čehih vedno živ in je bil glavna gonilna sila v delu vseh članov naroda. Dolžnost, podrediti vsa druga stremjenja potrebam in koristim lastnega naroda, je bil vrhovni princip češkega javnega dela. Če je klical narod, se je po svoje odzval klicu vsak Čeh. Narodna zavest je bila lastna vsem češkim strankam, drugače si zelo nasprotni. Zato je češki narod uspešno kljuboval avstrijskemu pritisku in si končno iz samega sebe, z lastnim delom in lastnimi žrtvami pridobil državno samostojnost.

Ko je bil prevrat izvršen in se je začelo urejanje mlade republike, pa je nastala tudi na Češkem, kakor marsikje drugod, neka desorientacija in splošna miselnost. Prelom, ki ga je izvršil prevrat po svetovni vojni v življenju narodov in držav srednje Evrope, je bil nenaden in je bilo povsod treba šele iskati potov in smeri k prilagoditvi na novo ustvarjeno situacijo. Na Češkem, kakor tudi na slovanskem jugu, se je moralo zamenjati prejšnje opozicijsko, odbojno, destruktivno udejstvovanje v državotvorno, konstruktivno prizadevanje. Mladini, ki je stopila v javnost, je bilo že izhodišče nadaljnje poti, ker je veljalo predhodni generaciji še za končni cilj. Mladina je nastopila svojo pot že v svobodi. Ta pot se je zdelala mnogo lažja, razvojnje možnosti so se podesetile, zdelo se je, da ni treba premagovati ovir. V neurejenih, nemirnih časih, ki so sledili prevratu, pa so se seveda pojavile nove misli, različne, križajoče se, domače in tuje. Ustalejeje se morala šele priti.

Naravno je, da vplivajo na mladino radikalna gesla. Mladina je nagnjena k vsemu novemu, lahko pristopna vplivom, ki nosijo videz plemenitosti in idealizma, ne da bi takoj mogla presoditi in pretehtati dejansko vsebino in pomen tega, kar se ji daje v lepi obliki. V duševnosti mladine prevladujejo srce, čustvenost, fantazija. Tako so naša rodovito polje smotrena stremjenja onih, večinoma iz tujine ali po tujem vplivu pridobljenih domačih elementov, ki so širili ideje, nasprotne duhu in tradicijam onih generacij, ki so ustvarile svobodo in samostojnost.

Tako je bilo na Češkem, tako je bilo drugod, tudi pri nas. Težke gospodarske prilike, ki so povsod sledile prevratu, niso dopustile idejne konsolidacije. Radikalna gesla, neskladna z narodnim duhom, nasprotna pravnemu nacionalizmu, so pridobivala tla zlasti

med inteligenčno mladino. Jedro nacionalnega duha prožete mladine se je vedno bolj krčilo in padla je postojanka za postojanko. O pokojnem dr. Rašinu pišejo, da je bila največja skrb njegovih zadnjih dni, da v primeru novih nevarnosti, ki bi prišle med narod, ne bi odrekla baš mladina.

Zato je tembolj razveseljivo, da je v razvoju miselnosti češke mladine nastopil odločen preokret. V državi glavah mladine so pričela izgubljati veljavo zveneča gesla; nastalo je spoznanje, da je mogoče svobodno in srečno domovino ohraniti in utrditi le z onim delom v smislu onih idej, s katerimi so jo očetje pridobili. Proti lepodomeci, pa zlagani frazi, je zopet začela zmagovali ljubezen do naroda, volja za konstruktivno delo, pripravljenost k požrtvovalnosti. Narodna misel je zopet pridobivala veljavo in vedno širši krogi. To se je pokazalo v letošnjem letu pri vrstnih v dijaške organizacije akademskih združenj »Všehrd«. Na občnem zboru je nacionalno studentstvo zmagovalo z dvotretjinsko večino.

Vsa češka nacionalna javnost je sprejela ta dogodek z velikim zadovoljenjem. Časopise se z njim intenzivno bavi in poudarja važnost prekreta v miselnosti akademskih mladine. Vrnitev mladine k plemenitemu nacionalizmu, k tradicijam narodne zgodovine, se smatra kot bistveno jamstvo za ohranitev in ureditev svobodne domovine, pridobljene s težkimi žrtvami.

Večina češke mladine je pokazala svojo odločno voljo. Seveda pa s tem druge smeri še niso popolnoma podlegle. Idejna nasprotstva bodo ostala še naprej. Smer sedanjega razvoja pa kaže, da se vračajo časi, ko bo zopet dolžnost narodne solidarnosti vrhovni princip, kateremu se bodo v času potrebe ali celo nevarnosti podredila vsa druga stremjenja.

Tudi mi imamo pravico, veseliti se obnove narodne misli v češki mladini. Rekli smo že, da so bile poprevratne razmere pri nas podobne, kakor v bratski državi. Tudi v našo mladino so se zanesla gesla, ki ne odgovarjajo niti zgodovinskemu razvoju niti nalogam mladine v narodu in državi.

Mladina, ki je pred vsem sledila ideji jugoslovenskega edinstva, ki je za to idejo značljivi trpeti in prinašati žrtve; mladina, ki je dala iz svojih vrst dobrovoljce, ki so prelivali kri na bojnih poljih za idejo edinstva, — ta mladina ne bo podlegla stremljenjem, ki so njeni duševnosti v resnici tuja. Možno so motnje in blodnje, kakor je mogoče v vsakem organizmu bolezen. Toda mi verujemo v zdravje mladih jugoslovenskih duš in vemo, da bo končno tudi pri nas splošno zmagovalo spoznanje najvišje potrebe, narodne solidarnosti v edinstvu in svobodi.

Domovina izseljencem

Otvoritveni govor predsednika Zveze izseljenskih organizacij povodom izseljenskega tedna v Jugoslaviji

Beograd, 27. novembra. Predsednik zveze izseljenskih organizacij, Milan Marjanović, je imel večeraj ob otvoritvi izseljenskega tedna po radiu govor, v katerem je med drugim dejal:

Ce bi nam težave drugih mogle biti za uroho v naših težavah, bi mogli lažje prenašati svoje sedanje težave, ko gledamo gospodarsko krizo in socialno bedo, ki se je tako razširila v mnogih bogatih državah, zlasti v Ameriki. Toda, kadarkoli se spomnimo bede teh držav, zlasti Amerike, občutimo se novo bol in še nove skrbi, ker je beda v teh državah, posebno v Ameriki, prizadeva del našega naroda, stotisoče naših izseljencev, ki so v prejšnjih časih odšli z doma. Iščo boljšega zaslужka, pa so sedaj doživeli še večje gorje, kakor pa ga čutimo mi v stari domovini.

V prekomorskih deželah smo imeli navado gledati obljube dežele in naši izseljenci so že od nekdaj pošiljali evrom v starih krajih mnogo sto milijonov in milijard. Od tega denarja so v naši državi živeli in se razvijali celi kraji in cele panoge narodnega gospodarstva. Naši izseljenci so se spominjali svoje stare domovine tudi pri vseh drugih važnih prilikah v naši novejši narodni zgodovini.

V dobi narodnega pokreta leta 1903. na Hrvatskem in Dalmaciji proti Khenu in madžarskim nasilju v dobi balkanskih vojn za osvoboditev 1. 1912. in 1913. v dobi velike svetovne vojne in po ujedinitvi — pri vsaki priliki, kadar so naše kraje prizadevale katastrofe, potresi ali povodnji, so naši izseljenci zbirali in pošiljali denar, prirejali akcije in delali propagando za staro domovino. Oni so mnogo dali, toda stara domovina se zanje ni mnogo brigala. Okoristila se je z obilnimi plodovi njihovih dela, za zahval, pa jim ni dala ničesar kakor od časa do časa kakšno pohvalo, kakšno dobro željo ali pa kakšen članek v listih.

Prvo leto po vojni so mnogi izseljenci prišli v domovino z mnogimi upi, toda pričeni s posredovalci in agenti v newyorški in havreški lukii pa vse do naše poslednje vasi v katere so prišli naši ljudje in njihovi bratje, so jih brez srca skubili, tako da so se mnogi izmed njih do kože slečeni kratkoma vrnili nazaj v Ameriko in tam pripovedovali vsi razočarani in depresivni o tem, kaj so doživeli ter kako ustvarjali nezapolnjenost do naše države in odvracali mnoge izseljence od povratka v stare kraje.

In potem so prišla še druga gorja. V naši državi so premnoga podjetja ustavila obrat in banke zaprle okenca, banke, v katere so naši izseljenci vlagali in preko katerih so pošiljali denar svojim rodbinam in katerih so varčevali za svoje stare dni

krvavo zaslužene denarje. To je imelo za posledico, da je čim dalje bolj rasel odstotek tistih naših izseljencev, ki zadržujejo svoje prihranke v Ameriki in jih tam tudi nalagajo. Tako so se naši izseljenci tudi na tem polju vse bolj in bolj amerikanizirali. Vse to in naposled še agitacija levčarskih elementov, ki je med delavci čedalje bolj naraščala, obupne politične razmere, ki so pri nas vladale, neposredni vpliv otrok, rojenih v Ameriki in ameriško odgojenih, ki niso še videli zemlje svojih očetov — vse to je še ojačilo odtujenost izseljencev od domovine.

In tedaj je naenkrat napočila velika gospodarska kriza na vsem svetu. Tudi v Ameriki je nastala in naraščala velika nezapolnjenost, borba so doživljale polome barke so se zapirale in ustavljale plačila, hiše so izgubljale vrednost prav tako zemljišča, in potem spet nova nezaposlenost in pomanjkanje. Tako je skoraj vse tisto, kar je izseljenec zaslužil in kar si je prihranil, izgubilo bodisi z bankami, v katere je denar nalagal, bodisi, da je vrednost objektov in trgovin, ki jih je imel, padla. Tako je izgubil izseljenec prihranke, izgubil zaslužek, s katerim je vzdrževal celo vrsto so-rodnikov in znancev, ki so gladovali. Za pot v Evropo odkoder so se čuli prav tako črni glasovi, se ni mogel prav odločiti, dostikrat pa tudi ni imel sredstev, da bi se podal na to pot. S raznimi rokami pa domov ni hotel priti. V Ameriki izseljenci niso mogli najti dela in tako je naraslo in še danes rase število tistih, ki čakajo v bedi in obupu, kdaj bo spet zasijal žarek boljših časov.

Lansko leto, ko je jela stiska najhujše pritiskati, pa so naši izseljenci kljub temu prihitali iz raznih krajev v svojo staro domovino, da jo vsaj vidijo ali pa da ostanejo v njej. Udeležili so se levega in uspešnega prvega izseljenskega kongresa, ki se je vršil v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu. Sprejem, pozornost in zanimanje stare domovine zanje je napravilo na izseljence globok vtis, sprejem pri Nj. Vel. kralju na dvoru pa je bil vrhunec njihovih želja. Domovina je prvič v večjem slogu izkazala priznanje in čast izseljencem in izseljensku problemu. Kolikšna sreča bi bila, da se je kaj podobnega zgodilo že v prvih povojnih letih ko se naši izseljenci bili še polni nad in vere, polni volje, da bi se vrnili, polni denarja in življenjskih moči. Tedaj bi bili prinesli v našo finančno, socialno in gospodarsko življenje novih moči in prihranjene bi nam bile mnoge krize in katastrofe.

Po kongresu je bilo več konferenc in anket o izseljenčem vračanju in vest naše javnosti se je pričela čedalje bolj brgati za našo bodočnost. Izseljenski teden, ki

smo ga otvorili, naj bo nov korak k napredku in naj bo obenem dokaz, da se hočemo spomniti tistih, ki so vedno svoje misli in vsa svoja čustva obračali k nam.

Nekaj posebnega lepega in globokega je v tej priložnosti. Dejstvo je, da se je začela domovina zavedati svojih izseljencev, da pričnemo skrbeti, kako bi jim pomagali tam, kjer so v največji nesreči, kadar osanejo brez zaslužka in prihrankov, kadar se s skrbmi na obrazu obrnejo k svojemu staremu kraju, kateremu zdaj ne morejo več pošiljati svojih prihrankov, ki so jih nekoč pošiljali v tako obilni meri. Lepo je, da je domovina spomnila te svoje dolžnosti v dobi, ko sama ječi pod hudimi udarci gospodarskih nepravil. Baš to skupno gorje pa bo zblizalo in okrepilo vezi med izseljenci in domovino.

Zveza izseljenskih organizacij, ki prireja izseljenski teden, se zaveda, da v sedanjih težkih razmerah ni lahko odstraniti in preko noči popraviti tisto, kar se je v boljših časih opustilo. Zveza obzluje, da zaradi tega ne bo mogla tako lahko in tako hitro clajšati gorja mnogih izseljencev. Navzlic temu pa je naša dolžnost, da izkazeemo hvalažnost in da posvetimo svojo skrb izseljencu brez razlike, ker je del nas samih, drobce našega naroda, del našega telesa, del, ki čuti z nami vse dobro in ki deli z nami vse hudo, ki deli z nami naše vrline in naše grehe.

Mi pa, ki smo nekateri deli, drugi manj časa živeli med našimi izseljenci in sami prebivali v tujini, se zavedamo še tega, da je ostalo srce vsakega izseljenca dobro in mehko, in da tudi tedaj, če bi hotel, ne more pozabiti svojega starega kraja, svoje stare domovine, in da še danes po svojih močeh podpira svojce in pošilja denar v staro domovino.

Kmetijska družba ni več v nevarnosti

Iz krogov kmetijske družbe smo prejeli: V »Slovenec« z dne 23. novembra t. l. je gospod pisnik objavil članek pod naslovom »Kmetijska družba v nevarnosti«. G. pisec članka pobija predlog, ki ga je konec oktobra naslovil podpredsednik družbe na glavni odbor družbe. Predlog se v listu glasi:

Kmetijska družba je sedaj društvo v smislu društvenega zakona iz leta 1867, odnosno iz leta 1931. Vzrok, da je družba kot gospodarska organizacija ustanovljena na podlagi društvenega zakona, je predvsem ta, da je obstajala prej, nego so stopili v veljavo zakoni o gospodarskih združenjih (zadružni zakon).

Gospodarsko združenje, kakršno je Kmet. družba, sploh ne bi smelo biti osnovano na podlagi društvenega zakona, saj temu zakonu ne manjkajo samo predpisi o gospodarskem, računovodstvu in gospodarski kontroli, temveč tudi društveni zakon za tako združenje naravnost škodljiv, ker ga podreja političnim oblastvom. In podrediti gospodarsko združenje političnemu vplivu pomeni zlasti v današnjih razmerah prav toliko, kakor sežidati hišo na pesku. V ostalem nam to najbolj jasno potrjuje dosedanja pestra in po svetovni vojni tudi žalostna zgodovina te, nekdanjo tako uspešne organizacije.

Na drugi strani nam prav dosedanj razvoj slovenskega zadružništva dokazuje, koliko bolj je primeren za gospodarska združenja zadružni zakon. Prednosti zadružnega zakona so predvsem te-le:

1.) Zadrugse so podrejene sodnim oblastvom, ki nikoli ne posegajo v delovanje zaradi političnih vzrokov. Zato tudi še niso doživljali usode Kmetijske družbe.

2.) Zadrugse imajo stalno članstvo, dočim se pri družbi menjava z vsakim letom. Stalno članstvo pa je predpogoj za stabilnost in kontinuiteto poslovanja. Brez tega ni uspešnega gospodarstva. Vsaj teoretično je družba vsako leto 31. decembra ob polnoči brez gospodarja, lahko pa bi nastopilo to dejstvo tudi praktično, če bi se ne prijavili v novem letu novi člani. Prav nova priljava članov vsako leto, pomeni, da družba prav za prav vsako leto menja gospodarja. Poleg razloga pod točko 1.) je tudi nestalnost članstva vzrok, da družba ne pride do mirnega in uspešnega delovanja.

3.) Tudi glede knjigovodstva, objavljanja in potrjevanja letnih računov ter oblastvene revizije dokazuje zadružni zakon veliko prednost, saj so prav avtorizirani in kvalificirani revizorji ne samo pokazali večini zadrug pravo in uspešno življenjsko pot, temveč so tudi do 99 odst. onemogočili glazore in nerednosti v zadružništvu.

Ako torej hočemo, da se bo Kmetijska družba kot gospodarsko združenje mirno in uspešno udeleževala v bodoče, jo moramo predvsem rešiti Damoklejevega meča v obliki društvenega zakona in ji dajmo trdno osnovo v obliki zadružnega zakona.

Glede na morebitne pomisleke je treba poudariti, da ta sprememba ne bi imela prav nikakršnih slabih ali senčnih strani. Saj bi družba lahko obdržala tudi kot zadruga svoje dosedanje ime, dosedanje delokroge, dosedanje podružnice in dosedanje članstvo. Edino novo bi bilo v njeni notranji organizaciji, to da bi člani ne pristopali vsako leto, temveč enkrat za vselej. V ta namen bi pač morali podpisati pristopnice in vplačati primeren delež, ki bi bil lahko neznan, saj ima družba lepo premoženje.

Edini pomislek bi mogla tvoriti tradicija, prav za prav konservativnost članstva, ki ne sprejme rado novotarij, ko se je enkrat prijavilo na staro. Vendar sem prepričan, da bi se s primernim pojasnilom članstva dalo odstraniti tudi to, odnosno da bi se vsaj velika večina zavednejšega sedanjega članstva brez težav dala pridobiti z prenosovanjem družbe v zadrugo.

Zaradi gotovosti, da bi v ta namen sklicali občni zbor gladko uspel, bi kazalo obvestiti o tej nameri vse družbine podružnice ali delegate s prošnjo, da povedo svoje mnenje, odnosno, da med svojim članstvom ustvarijo razpoloženje za nemarno reorganizacijo.

Tako se glasi v uvodu omenjeni predlog, ki ga omenja tudi članek v »Slovenec«. Pisec članka pravi dalje, da je po nespretnosti in nepravilnosti tajništva (K. D.) ta predlog prejel od pristojnih na dan in da ga »nameravajo v naglici izvesti gotovi gospodje pri Kmetijski družbi«. Iz predloga samega pa je razvidno, in zato za vsakega pošteno mislečega človeka tudi jasno, da se namerava stvar celo bolj javno in demokratično obravnavati, kakor je to običajno in kakor je predpisano s pravili. Tako po zakonu kakor tudi po pravilih bi namreč zadostovalo, da bi se brez predhodnega anektiranja sklicali občni zbor in se mu stvar predložila v odločitev.

To neutemeljeno piševo tolmačenje postane razumljivo šele, ko čitamo, da je

re kraje. Če se tam v tujini, onstran morja med seboj deli, prepra in organizira, tedaj ravna tako ne zaradi tujih interesov in problemov, temveč zategadelj, ker se tudi mi sami delimo in zbiramo, sovražimo, ljubimo in organiziramo.

On je naš in mi smo njegovi. Zato moramo zanj skrbeti in mu moramo pomagati. Srečen bo in zadovoljen, da se mu ne bo treba več jeziti na nas, da mu ne bo treba več stradati in da se mu ne bo treba več odvracati od domovine.

Dobro vemo, da tega ne bomo mogli storiti tako lahko, tako naglo in v zadosti ni mudi. Toda naša dobra volja in naša ljubezen in skrb za izseljenca bo morala prej ali slej blagodejno odjekniti povsod tam, kjer žive v tujini naši ljudje. Gre za milijone našega naroda. Mi moramo biti pripravljeni, da z ljubeznijo sprejmemo vsakega izseljenca, ki se vrne v naše kraje in da mu pomagamo tako, kakor je on skrbel za nas v tujini. Pomagati mu moramo kot bratje, kot prijatelji, kot svetovalci, ko se bo vrnil zopet med nas, da se zopet naseli med nami in da stopi v naše gospodarsko in socialno življenje in da tako okrepi naše sile.

Najbolje pa jim bomo pomagali, če izpolnimo svojo državo in razmorie v njej, če napravimo svojo razmerje prijetnejše in boljše, tako da v naši državi nikomur ne bo treba več v tujino, temveč da se bodo še lažje in rajši vanjo vračali tisti, ki so morali prej v svet za novim, boljšim in srečnejšim življenjem. Če bomo vse to storili, se bodo naši izseljenci čutili doma zadovoljne in bodo povabili nazaj tudi one, ki so odšli zaradi ostati v tujini.

Kmetijska družba, last vsega slovenskega naroda, zato da ima le ves slovenski narod pravico odločati o njeni usodi. Najbrže pisec ni član družbe, odnosno mu je že znano, da ogromna večina njenih članov odklanja njegovo stališče. Ako tudi on konsultira članstvo, bo zvedel, čigava je družba in kaj pričakujejo člani od nje, zakaj samo člani so upravičeni odločati o njeni usodi, to tako po naravnem kakor tudi po pozitivnem pravu. Saj je vendar privatno-pravna organizacija in velja za združni zakon.

V nadaljnjih izjavanjih pa g. pisec enostavno odreja sedanemu vodstvu družbe pravico do kakršnihkoli ukrepov, češ da je bilo izvoljeno na nepravilen, protizakonit in brezobzirni način. Brezobzirnosti sploh ne utemeljuje, glede nepravilnosti in protizakonitosti pa pravi, da je bilo sprejetih v družbo 1500 nepravilnih članov, ki da so volki okoli 40 delegatov, kateri delegati da so »odločili spremeniti razmerje glasov in potvrdili izraz resnične volje članstva«.

Dasil bi bil ta argument od vseh najjačji, če bi bil resničen, je ravno žnjim pisec najbolj jasno pokazal, kako neobjektivno je prav on sam. Dotičnih 40 delegatov ni moglo prav nič vplivati na rezultat izvolitve sedanjega družbenega vodstva, saj je od pristojnih 288 delegatov glasovalo za sedanjo upravo celih 218. Če od teh glasov odštejemo še »spornih« 40, tedaj bi znala večina še vedno 178 glasov ali skoraj dve tretjini.

Se manj po drži ta razlog, če upoštevamo, da je članstvo sprejemala prejšnja uprava in da je sedanja uprava na pritožbo zastopnikov večine slov. kmetaz (ki se, mimogrede povedano, niso pritožili v zakonitem roku, temveč šele, ko je sedanja uprava pričela z energičnim odstranjevanjem škode, ki je nastala družbi pred njenim nastopom) preiskala spornost imenovanih 40 delegatov in ugotovila, da niso sporni. Zato je tudi pristojno oblastvo pritožbo zavrnilo kot neutemeljeno.

Dokaz protizakonitosti in nepravilnosti, še bolj pa dokaz o nelegitimnosti sedanje uprave, se je pisec torej popolnoma ponesrečil.

Dalje pravi g. pisec, da z reorganizacijo ne bi bila dosežena depolitizacija družbe, češ da jo je prav struja, ki jo danes zopet zahteva, takoj pokopala, čim jo je menda bivši ban dosegel. Zato je treba povedati, da so obstojali zelo tehtni stvarni razlogi za spremembo in upravi družbe.

Kljub jasnim določbam pravi, da se mora vršiti občni zbor vsako leto do konca maja, prejšnja uprava niti leta 1930, niti 1931 niti 1932, torej čela tri leta ni sklicala občnega zbora. Zato ga je letos na poziv pristojnega nadzornega oblastva sklicali predsednik sam, zakaj »zastopniki večine slovenskega kmetaz« so se temu protivili. Občni zbor je seveda take »zastopnike« večine odslavljal iz uprave. Strokovna revizija je pa pokazala še neki drugi vzrok, ki tudi pisu najbrže ne bo prav prijeten. Družba je od ustanovitve leta 1929, pa do konca leta 1931 utrpela 846.000 Din izgube! Se pet let takega gospodarstva, pa bi bila Kmetijska družba ob vse premoženje. Če povemo še, da je sedanja uprava z energičnimi ukrepi dosegla zopet bilanco ravnotežja družbenega gospodarstva, tedaj vidimo, da Kmetijska družba ni več v nevarnosti, pač pa je bila, dokler so sedeli v njeni upravi zastopniki večine...

Nadalje piše »Slovenec« članek, da misli glede prenosne družbe v zadrugo sama na sebi ni slaba, ker da gotovo nihče ne more zanikati, da bi bilo v interesu kmetaz, da se vsa zamenjava zanj vrši potom zadružništva. Vendar jo v konkretnem primeru zanika, češ da sedanji čas gospodarske razvnanosti in trgovske nesigurnosti ni primeren za take eksperimente; daje, da jo je treba rezervirati za prenosno v kmetijsko zbornico; potem da je Hrvatsko in slovansko društvo propadlo, ko se je prenosovalo v zadrugo, in končno, da zahteva vodstvo zadrugse može, ki imajo smisel za socialno dobro in so prevzeti duha skupnosti.

Gospodu piscu moramo takoj priznati, da nas je s temi razlogi še manj prepričal kakor s prejšnjimi, zato se vsiljuje domneva, da mu ne gre za interese slovenskega kmetaz, temveč se očitno boji, da bi se družba končno le res stabilizirala, zakaj potem njegovi tovariši pač ne bi mogli več ponavljati strankarskih naskokov, kakršnega je pomenila znana okrožnica Kmetijske Zveze (SLZ) leta 1929, ki je povzročila s pomočjo izven družbe stojič družitetv obširno agitacijo (odlok bivšega bana od 12. XI. 1929), razbijanje obširnih zborov (leta 1920 in 1929), okrošnice (leta 1929 in 1932) in zahteva, da odloči o družbi le zakonito izvoljeno zastopstvo slovenskega naroda (Slovenec z dne 23. XI. 1932). Prav slehneje bi pomenilo najčistejšo politično intervencijo, saj so za-

Slatinske tablete za
hujšanje odstranijo vso preobilno toščino in Vas napravijo vitke, mladostne in lepe.
Apoteka BAHOVEC, Ljubljana

konito izvoljeno zastopstvo naroda vendar poslanci, ki jih kandidirajo politične stranke.

Glede mnenja, naj bi se družba spremenila v kmetijsko zbornico, je treba najprej ugotoviti, da na zakon, ki bi odredil in urejal ustanovitev kmetijske zbornice, že 14. leto čakamo. Pa tudi kadar in če bo možnost dana, ne bo kazalo žrtvovati K. d. saj je zbornica tako po svojem pravem ustroju kakor tudi po namenu bistveno drugačna, dočim potrebujejo kmetije družbo tako kot je, odnosno kot naj bo po reorganizaciji. Treba je namreč tudi vedeti, kaj članstvo od družbe zahteva in potrebuje. Čim bolj pritiska gospodarska kriza, tem pogostejši in odločnejši so pozivi članstva na vodstvo družbe, naj še vendar prične tudi z vnovčevanjem pridelkov. V ostalem so bili tozadevni predlogi stavljeni od strani članstva na vseh zadnjih obč. zbora in tudi z velikim aplavzom sprejeti. Pa tudi dnevno in tedensko časopise, ne izvešči »Slovenec«, je polno zahtev v tej smeri. Kmetje danes zanima v prvi vrsti, kako vzpostaviti neposreden stik s konsumantom, saj na vsakem koraku in pri vsakem pridelku vidijo, da ne dobe največkrat niti polovice one cene, ki jo plača konsumant. V ostalem najbolj jasno govori proti stališču gospoda pisca rezultat ankete. Dosele se je izjavilo za reorganizacijo 91 odst. delegatov, pogojno za reorganizacijo 3 odst. proti pa samo 6 odst.

Glede pred navedenih hrvatskih zadrug je dobro znano, da so bili njihove propasti krivi slabi ravnatelji, ne pa zadruga oblika. Sicer imamo pa tudi Slovenci čez 1000 gospodarskih zadrug, ki se bavijo z vsemo-godišnji posli in ki uspešno delujejo nekateri že 50 let, čez polovico 20 do 30 let, le nekateri manj kot 5 let. Zakaj potem ne propadejo? Zato ker jih vodijo poslovne in skrbne uprave. Še skromno vprašanje: Ali se je Jugoslovanska tiskarna zato spremenila pred nekaterimi leti iz druživa v zadrugo, da bo propadla?

Prav tako brezpredmetni so tudi ostali pomisleki gospoda pisca, če ugotovimo, da se družba že desetletja bavi z blagovnimi posli in da je tudi z vnovčevanjem že pričela, vse to pač samo v veliko korist slovenskega kmetaz. Pa tudi delovati bi se zadrževal ne mogla več v tem obsegu, če ne bi trgovala. Kje pa naj vzame sredstva za kritje režije? Kot privatno-pravno društvo ne sme pobirati davkov, javnih podpor pa tudi ne dobiva kot zastopnica vseh slovenskih kmetov, temveč največkrat niti toliko ne kot večja zadruga. Osebito za časa delovanja oblastnih samouprav je bila sirota v tem in tudi v vsakem drugem pogledu.

Ako še pripomnimo, da brez pristanka sedanjega članstva sploh niti ni mogoče prenosovanje družbe v zadrugo, in da je še manj mogoče, da bi hoteli to storiti samo »gotovi gospodje«, tedaj je pač dovolj izpodbita pišeava trditve, češ da gre »gospodje« samo za to, da bi postali gospodarji družbenega premoženja.

Sedanji upravi gre torej za to, da se družbino premoženje enkrat za vselej in popolnoma varno gavaruje članstvu, t. j. 15.000 slovenskim kmetom! Enkrat je članstvo že izgubilo vse (z razpustom družbe leta 1929), drugič pa eno petino (v letih 1929—1931) premoženje.

Stvar članstva in ne »gotovih gospodov« je torej, če se bo družba zavarovala pred nadaljnjimi potresi ali ne. Naj se zgodi tako ali drugače, »gospodje« ne bodo nič izgubili, pa tudi nič dobili. Pač, v najboljšem slučaju morejo izgubiti — veliko odgovornost in še več brezplačnega dela.

Velik protestni shod rudarjev

Zagorje, 28. novembra.

Zagorska podružnica Zveze rudarjev je sklicala v nedeljo dopoldne shod v zadružni dvorani na Lokah z dnevnim redom: Protest proti zopetni redukciji rudarjev. In polna dvorana rudarjev je ogorečeno protestirala pred nameravanim izpadom TPD zo-per uboge izčrpane rudarje. Na shodu sta poročala tajnik Zveze rudarjev g. Arh in podpredsednik bratovske skladišnice g. Šober. Prvi govornik je pojasnil, kako misli družba zmanjšati svoje dajatve. Število delavstva je že itak zmanjšano, producira pa enako količino kakor prej. Zato se prišli do načrta, da se plače, ki so se že itak skoro za polovico zmanjšale, še znižajo. Družba namerava pri vseh rudnikih reducirati rudarje — kopače, ki so dosegli 50. leto starosti. Na vrsto pridejo kasneje tudi drugi kopači, ker jih je pri rudnikih baje preveliko število in preveč »otročje« blagajno. Vendar bodo taki kopači milostno sprejeti nazaj, a ne več v kategorijo kopačev, ampak vozačev. To se pravi, da se bo njihov zaslužek 38 Din skril na 23 do 28 Din.

Sprejeti nameravajo večje število mladih moči, katerim ne bo treba dajati stanovanj, kurjave in tudi ne prispevati raznih prispevkov, razen za bolniško blagajno. Seveda je vse razburjeno protestiralo, slisali so se taki medklici na vse strani, da je treba resno misliti na bližnjo prihodnost.

Drugi govornik je podal enako žalostno sliko o stanju Pokojniškega sklada, ki se bo še poslabšalo, ker je upokojencev zopet nekaj več, dajatve osorno prispevki pa bodo vedno manjši. Ze sedaj so se dajatve upokojencem nakazovale iz skupnega fonda bratovske skladišnice.

Zveza rudarjev bo danes in jutri imela tudi po drugih revirjih shode, saj se povsod predvidevajo redukcije. Položaj je resen. Koliko časa bo še takšno igranje z usodo delavstva?

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, nestalno, blago vreme.

Situacija včerajšnja dne: Južno-zapadno in centralno Evropo pokriva antiklon. Relativno višji pritisk je tudi nad večjim delom južne in severovzhodne Evrope, depresija pa se je stvorila na severu.

Dunajska vremenska napoved za torek: Večinoma oblačno, od časa do časa deževno in milo vreme bo trajalo dalje. Predhodno izboljšanje ni izključeno.

Naši kraji in ljudje

Obletnica smrti nadškofa dr. Sedeja

Ljubljana, 28. novembra.

Ljudstvo v Juljski Krajini in v njej vsa emigracija iz Primorja ter ves naš jugoslovanski narod obhaja danes prvo obletnico smrti velikega kneza in škofa dr. Frančiška Sedeja, ki je postal žrtev drugega pakta miru in sodelovanja med Kvirinalom in Vatikanom. Na Sv. Gori pri Gorici so imeli danes posebno slovesnost. Velika množica ljudi se je zbrala pri njegovi začasni grobnici, iz katere so njegove zemске ostanke prenesli v kripto v cerkvi Matere božje.

Fašistični režim, ki je že prej preganjal slovensko in hrvaško duhovščino v Juljski Krajini, je koncem marca lanskega leta, ko je nadškof dr. Sedej praznoval 25-letnico svojega škofovanja, silno zaostrel svojo proticerkveno in obenem protimarijansko politiko na ozemlju našega ljudstva. Fašisti na deželi so v teh dneh izvajali nasilje proti slovenski duhovščini. Jubilejne slavnosti pa sta se kakor kaka policijska detektivka pod krinko reprezentance udeležila poleg goriškega kvestorja tudi prefekt in pokrajinski fašistični tajnik, ki sta nekaj dni prej in pozneje še bolj ostro napadala slavljence. Spor se je bolj ostro ostri, ko so fašisti v Brancu dvakrat napadli župnika Kosa, streljali v stanovanje idrijskega dekana Michaela Arka in grozili župniku v Vogerskem, Franketu, z izgonom, ko so celo udarili v cerkve na Tržaškem ter motili službo božjo.

Jesen je slednjič prišlo do sporazuma med rimsko cerkveno in posvetno oblastjo. Znano je, kako je tedaj Vatikan kapituliral in kako je fašizmu obljubil, da mu žrtvuje celo volilno mesto v goriški nadškofiji.

V Juljsko Krajino je že jeseni l. 1930. prispel kapucinski škof Luka Passetto z nalogo, da prouči položaj in stavi v Vatikanu primerne nasvete. Papeški vizitator, ki je imel dovolj prilike spoznati obupne razmere, v katerih se je borila slovenska duhovščina za poslednje pravice svojega ljudstva, je imel tudi nalogo, da pripravi nadškofa, da se svobodno odpove svojemu mestu. Kakor je dne 4. marca tega leta list »Kölnische Zeitung« na nek dementi vaticanskega organa »Osservatore Romano« po podrobnih preiskavi dejanskega položaja odgovoril, je vizitator Passetto ponovno prišel k škofu s pozivom, naj se umakne. Nadškof dr. Sedej pa o umiku ni hotel ničesar vedeti. Meseca septembra 1931. mu je papeški vizitator prinesel formalni nalog, ki se mu je že onemogli nadškof sicer pokoril, a pri tem stavil pogoj glede svojega naslednika, ki naj bi opravljal svojo odgovorno službo v dejansko korist zaupanih mu vernikov. Te pogoje je škof Passetto v papeževem imenu tudi sprejel. Kmalu po-

tem je bil imenovan za upravitelja goriške nadškofije, vodja škofijske gimnazije v Kopru znani monsignor Ivan Sirotić (nekdanji Sirotić). Ta dogodek, ki je sprejetim pogojem škofa dr. Sedeja očividno nasprotoval, je cerkvenega kneza grenko razočaral. Tretjega novembra 1932. je poslal papežu Piju XI. pismo, v katerem se mu sicer zahvaljuje, da je sprejel njegov umik, a obenem ga jasno opozoril na svojo pravico. Ko pa Vatikan na njegovo pismo ni dal niti odgovora, je nadškof, ki je vse svoje življenje strogo spoštoval zakone in vero, docela klonil. Dne 28. novembra je izdihnil.

Žrtev je bila doprineseča, sprava med obema Rimoma dosežena in na takih »slavolikah« je Mussolini v letošnjem februarju z lahka insceniral svoj »kraljevski« poset v Vatikanu.

Skladatelj prof. L. M. Škerjanc

ki bo v četrtki na novinarskem koncertu v Unionski dvorani dirigiral orkester državnega konservatorija in Orkestralnega društva Glasbene Matice. Pod njegovo taktirko

se bo izvajala tudi dirigentova »Slavna sonatina« poleg Armifejevega Adagija iz simfonije »Duma« in Krstičevega »Šerzaca«. Preskrbite si takoj vstopnice za novinarski koncert, ki bo obenem največja družabna prireditev letošnje sezone!

Vstopnice se dobivajo v predprodaji v Matici knjigarni.

Demonstracija v dramskem gledališču

Ljubljana, 28. novembra.

V nedeljo, ko so v drami igrali Zuckmayerjev »Veseli vinogradi«, se je zgodilo to, kar so nekateri ljudje že nekaj časa napovedovali. Bile so namreč demonstracije. Pri nas je nekaj ljudi, ki imajo s takimi reči neznanski užitek in doživljajo veselje. Ti ljudje so torej lahko v nedeljo triumfirali, a samo pri prvem dejanju »Veselih vinogradov«. Medtem je v gledališču zavladoval red in ostali del predstave je potekel nemoteno. Navzoči so pač iz protesta zoper demonstrante — burno ploskali. Ta aplavz ne gre na Zuckmayerjev račun: bilo je to priznanje igralcem in odobravanje gledališču, ki se ne da ustrahovati od terorističnih poskusov onih, ki bi hoteli postati edini in izključni zakupniki slovenske kulture.

Sama po sebi je bila nedeljska demonstracija v gledališču brezpomembna in se zaradi nje nihče ne razburja in ne vznemirja. Način, kako je bila pripravljena in pa smoter, ki ga je zasledovala, pa sta že značilnejša. Naj po dolžnosti kronistov zabeležimo in opišemo komično epizodo pri nedeljski veselici.

Kako so demonstracijo pripravljali. Da, vater v dramskem parterju, ki se je del nedeljske publike zaigral gledališču, je bil, kakor vse gledališke predstave, pripravljen in zrežiran. Zopet se je pokazalo — in to pot tako temeljito, da zadostuje najbolj nevestnemu Tomažu —, da ne gre za spontano »moralno ogorčenje«, s katerim so prej v znani časniški kampanji okorno prikrivali pravo ozadje.

V soboto in v nedeljo so se pri gledališki blagajni čudom čudili, kakšni ljudje so prihajali po vstopnice. Neka gospodična, ki je znana po svoji pobožnosti, je pokazala tolikšno verno za nedeljsko »pohujšanje« v drami, da je kupila kar cel šop vstopnic. Soznalci so tudi nekateri druge ljudi, ki jih sicer nobena, še tako umetniško-kulturna predstava ne zvebi pred gledališko blagajno: tudi ti so se vedli pred blagajno kakor prešerni mecenji, ki bodo kar cele trupe ljudi privedli v gledališče, da se naučijo »Veselih vinogradov«.

Danes privedejo po Ljubljani to-le mišno prigodo: Ko so v nedeljo zvečer

vpredali nekega širokoplečega razgrajča iz okolice, je protestiral, da ga nadlegujejo, češ da ni tuel nikakih slabih namenov. Prišel je v Ljubljano, kjer so mu dobri znanci stisnili vstopnico za gledališče in rekli, da naj ne dela ničesar drugega, samo žvižga naj. Brhki Gorenec bi bil rajši poslušal tiste reči na odru, če da dobri znanci: go ga suvali pod rebra in fant je zares žvižgal kakor v gorah. Da, vox populi, vox dei...

Tako je torej bilo skrbno pripravljeno »spontano ogorčenje občinstva« in genij morale, ki je imel tisto uro službo v gledališču, je moral od strahu zatistiti oči, ko je videl, kako so nekateri ljudje ogorčeni zaradi morale in skrbi za našo srčno kulturo...

Kako je bilo v gledališču. Očividni pripovedujejo o tem naslednje: Stalni gostje naše drame ki dobro poznajo gledališko publiko, so takoj opazili, da se nekaj pripravlja. Brž ko se je dvignil za-estor, so se oglasili z raznih strani žvižgi in viki. Videti je bilo, da bo zdaj prišla napovedana demonstracija, s katero se bo olajšala slovenska »vest« in »moralna« živčnost... Nastal je trušč, ki kar ni hotel ponehati in igra je bila za hip prekinjena. Po nekaj minutah pa se je zagrinjelo zopet dvignilo in igra se je nadaljevala ob trušču, ki so ga povzročili demonstranti in tudi nedemonstranti: občinstvo se je namreč v hipu razdelilo v dve stranki, katerih večja je — ta pa zares spontano! — protestirala zoper vpitje in žvižganje. Ljudje so pletali svoje vstopnice in hočejo nemoteno poslušati, kaj se govori na odru, da se odločijo v tej čudni pravdi okrog »Veselih vinogradov«.

Demonstranti so bili razdeljeni tako, da so z vseh strani motili predstavo in mirno občinstvo; posebno sredina parterja je bila blokirana od teh »spontanih ogorčencev«. Tu so sedele tudi nekatere znane dame, ki so v hipu pozabile, čemu protestirajo, in so nič kaj okusno preprečevale opazujoče občinstvo, da je takšna srčna kultura in družabna olaka pravkar v diskusiji. V dijaškem parterju so se suvali in nekateri so kričali, kakor da bi šlo za neko sila važno in usodno zadevo.

Med demonstracijo so priletele na oder tudi steklenice s salmijakom: eno so pozneje našli v intendantovi loži in eno v loži dramskega revnatelja. Ko se je razbila in razlila prva stekleničica, je suflerka omedlela in jo je morala nadomestiti druga. Na srečo ta tekočina ni zadela nobene igralce; dovolj pa je, da je bila zaradi nje prizadeta ena sama oseba, ki je v tistem hipu izvrševala svojo službeno dolžnost. Čast kulturi s salmijakom! — Pripraviti moramo še to, da gnila jajca vendarle niso umazala odra slovenske drame; njih hov smrad je moral pisec poročila v ponedeljskem »Slovencu« obutiti kje drugje.

Vzlic vsemu temu so igralci na odru nemoteno izvrševali svojo dolžnost. Imeli so zadoščenje, da je bil poskus demonstracije prav kanalu zaduščen, tako da se je od drugega dejanja naprej igra nemoteno nadaljevala.

To pa je smisel »ogorčenja«.

Eden izmed vplivnih gledaliških ljudi je vprašal znanca med demonstranti, ali ga res »Veseli vinograd« tako pohujšuje? Odvrnil je, »da ne gre za »pohujšanje« in za »Veseli vinograd«, temveč za vse kaj drugega«. — O tem pa za nas že dolgo ni več dvoma. Gre za politično tipanje, ki mu je morala toliko kot klošaba.

Surov napad na režiserja Krefta.

Zadnje dejanje parternega (a obenem zelo parternega) teatra se je odigralo okrog tri četrti na eno v kavarni »Union«. Tja je bil prišel v družbi režiserja dr. Branka Gavelle in nekaterih dam režiser Branka Kreft, ki je v nedeljo zvečer opravljal v drami dežurno službo namesto odsotnega prof. Šesta. Komaj se je družba nasmehala v kavarni, že je planilo skozi bližnja vrata kakih 25 do 30 demonstrantov, po videzu sodeč večinoma klerikalnih akademikov, ki so s sramotilnimi vzkliki navali na Krefta. Dr. Gavelle je s svojimi močnimi pleči urno zakril Krefta, »oda demonstranti so ga za hip iztrgali in mu zadali nekoliko udarcev s pestjo v glavo. Medtem je priskočilo več ljudi iz občinstva, ki so Krefta izolirali in potem spravili na varno, naka je bilo tudi teh trideset »junakov« odstranjenih iz kaverne.

Krvno, kožno in živčno bolni dosežejo z uporabo naravne »Franz Jožefove grenčice« urejeno prebavo. Specialni zdravniki silnega slovesa spričujejo, da so z učinkom staro preizkušene »Franz Jožefove« vode zadovoljni v vsakem oziru. »Franz Jožefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Tujsko-prometna društva v Beli Krajini

Metlika, 28. novembra.

Poizkus agilnega ljubljanskega društva »Bela Krajina« v letošnjem poletju, da tudi v Beli Krajini pozivi tujski promet, se je izredno obnesel. Izletniški vlaki so bili vedno polni, ljudje s kraji navdušeni, se bolj morda z dobro in ceneno pičico. Ta živahnost je zdrnila Belokrajince, pa so pričeli s pokretom za ustanovitev stalnih tujsko-prometnih društev v Črnomlju in Metliki: nova društva bi prevzela dolžnosti propagande, olepšave mesta, ureditve kopalnice in drugega potrebnega. V Metliki se je vršil zadnji nedeljo že ustanovni občni zbor in je bil za predsednika izvoljen sreški poglavar g. Karlaris, v odbor pa gg. Kopinič, Česnik, Fux Ludvig in Robert, Makar, dr. Koder, Vižintin, Malešič, Koren, Kambič, Kremesec, Tončič, Rant in Čupar, vsi ugledni in znani meščani, ki jamčijo za resno delo.

Eno prihodnjih nedelj se bo tudi v Črnomlju vršil ustanovni občni zbor tujsko-prometnega društva, za katero že sedaj vladava živahno zanimanje in kateremu so že v naprej obljubljene vse moralne in materialne podpore. Društveno življenje Črnomlja je sploh zelo živahno. V nedeljo bo proslava uedinjenja v Sokolskem domu. Ne dvomno bo tudi novo društvo delovalo najmarljivše v korist in napredek svojega kraja.

Bela Krajina zasluži, da jo tuji in domačini obiskujejo, ker skriva v sebi mnogo naravnih lepot, ljudstvo je prisrčno in dobro, življenje pa izredno poceni. Vsi letošnji obiskovalci so polni hvale za ta skriti kotiček naše zemlje, ki nam je dal tudi tako mnogo znamenitih mož. Za prihodno pomlad je že sedaj napovedan izlet fotomaterske šole delavnega ljubljanskega drgerista g. Bena Gregorčiča in bodo takrat obiskali Belo Krajino fotomaterji ne le iz Ljubljane, nego tudi Zagreba, Karlovca, Litijske, Novega mesta in drugih krajev. Besede so laskave in pritrane, objektivni objektivi aparatov pa bodo odkrili vse lepote in nam razodeli še neznanu romantiko Bele Krajine. Belokrajinci zato opravičeno verjamejo v uspeh svojega dela, če tudi so v propagandi skromni in tihi.

Zaradi 4 Din v smrt

Ljubljana, 28. novembra.

V soboto je postal žrtev bede in pa lastne ne previdnosti mlad primorski emigrant, 26letni Avgust Drole, doma iz Podbrda na Goriškem Revoz, že dolgo časa brez posla in zaslužka, je prišel popoldne v konzumno klet v Zvezdi, kjer si je privoščil nekaj pičice. V žepu ni imel cvenka, zato je hotel neopažen izginiti iz gostilniških prostorov. Pa je imel smolo, da so njegov beg opazili in jo ubrali za njim. Začela se je gonja po Zvezdi, siromak je tekel, kolikor so ga nesle noge. Nesreča je hotela, da se je v temi zaletel v železno ograjo in padel. Naglo se je pobral, tekel naprej in nato sredi Zvezde znova padel. Nenadoma so začuli pasanti obupne klice: »Na pomoč, na pomoč!«

Ljudje so priskočili na pomoč in pobrali nesrečnega mladenčca, ki so mu stopile potne srage na čelo. Prišel je tudi stražnik, ki je Droleta odnesel na stražnico na Bleiweisovi cesti. Tam so ga obdržali, ker so mislili, da je mjan in da samo fingira bolečino, o katerih je neprestano tožil. Ker pa njegovo stanje ni ponehalo in je celo pozneje bruhal kri, so morali obvestiti reševalno postajo.

V bolnici so Droleta pregledali zdravniki, pa ni bilo vidnih zunanjih poškodb. V nedeljo je bilo v celni vstaj in se sprejehal po bolniški sobi, tudi ni več tožil o bolečinah. Proti večeru pa mu je postalo nenadoma slabo, legel je v posteljo in okrog pol 5. zjutraj je nepričakovano umrl. Menda je revežu počil žolčec. Res tragična usoda mladega emigranta, ki je šel v smrt zaradi bormih 4 Din. Toliko je namreč znašal njegov zapitek.

Nočni požar v Ptuj

Ptuj, 28. novembra.

V soboto ponoči okoli 22. je nenadno nastal na gospodarskem poslopju posestnika Franca Makarja v Novi vasi pri Rogoznici ogenj. Ker se je poslopje, ki je imelo slamnato streho, držalo zidane stanovanjske hiše, ki je bila istokot krita s slamo, je ogenj prešel tudi na to zgradbo. Ostalo je le golo zidovje.

Prva je ogenj opazila užitkarica Marija Sitenčrejševa, ki je takoj prebudila ostale domače, ki so takoj začeli reševati živino in pohištvo. Na kraj požara je prihitelo ptujsko gasilno društvo, ki je z velikim naporom lokaliziralo ogenj in obvarovalo sosednja poslopja nesreče.

Škoda se ceni na 80.000 Din, a zavarovani sta bili obe poslopji samo za 30.000 Din. Žal pa zadnje premije Makarjevi niso plačali. Prav dva dni prej so prodali nekaj živine, da bi poravnali zavarovalnino, pa jih je nesreča prehitela. Poleg tega se pa

Britvica za one, ki hočejo da bodo do bro obriti

jim je denar v znesku 1100 Din pri reševanju pohištva izgubil. Pozneje sta denar našla gasilca Schuster in Pogačnik v blatu za pomandran in izročila lastnikom. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen in vrši ptujsko orožništvo stroge poizvedbe.

Ponovna preiskava o roparskem umoru v Dražgošah

Ljubljana, 28. novembra.

Čitateljem je gotovo še v živem spominu grozen roparski umor, ki je letos v noči od 2. na 3. aprila razburil mirno gorsko vas Dražgoše nad Zeleniki, kjer sta bili na stražen način umorjeni 68-letna Marija Lotričeva in njena 32-letna hčerka Genovefa, ki sta imeli malo trgovino v hiši na Griču. Ko so se 3. aprila ljudje vračali od jutranje maše, so opazili, da se močno kadi iz Lotričeve hiše. Sosedje, ki so pogrešali obe ženski v cerkvi, so takoj sumili, da pri Lotričevih ni nekaj v redu. V hišo je stopil so sed France Solar, sunil je v vrata in iz veže mu je udaril gost dim. V veži se je njemu in sosedom, ki so šli za njim, nudil grozen prizor. Gierka Genovefa je ležala za vrati v mlaki krvi z razbito glavo, sredi sobe so pa našli mater Marijo z veliko rano na glavi. Postelja, na kateri je ležala, je gorela in vse je kazalo, da jo je zažgal neznan morilec, da bi zabil sledove.

Orožniki in oblastva kljub najintenzivnejšemu po izvedovanju niso mogli najti morilca. Na kraju zločina ni pustil nobenih sledov, niti prstnih odtisov niso našli. Edino na nogi kvasnice so opazili prstne odtise in so jo prinesli v Ljubljano na daktiloskopski urad. Bili pa so tako nejasni, da se iz njih ni dalo ničesar pozitivnega ugotoviti. Morda bi res postal zločin za večne čase nepojasnjen.

Dognali pa so, da se je v Dražgošah in bližnji okolici takrat potikal 43letni Miha P., ki so ga videli tudi v družbi obeh Lotričevih. Vse odslej so oblasti iskale Miha, ki pa se je znal spretno skrivati. Pred nekaj dnevi smo poročali, da je policija zaradi vloga v Japljivo trafiko v Domžalah aretirala tri potepuhe, med njimi je bil tudi Miha P. Prva dva je policija izročila sodišču, proti Mihi ki je tudi vplomil v trafiko in je osumljen umora, je pa uvedla temeljito preiskavo in ga vsestransko zaslišala.

Med zaslišanjem je Miha priznal, da je bil usodnega dne res v okolici Dražgoš, s pokojno Genovefo Lotričevno se je celo vozil nekaj dni prej v avtobusu od Seles do Škofje Loke. Že naslednji dan po zločinu, pa je izginil iz tega okoliša in se pojavil v Litiji. Zanimivo je, da je Miha skoraj za vsak dan, kje je bil in kod je hodil, za usodne dni, ko sta bili umorjeni Lotričevi, pa se točno ne spominja in pravi samo, da je beračil z nekim tovarišem v logaškem okraju. Za tem tovarišem, s katerim je bil res v družbi, poizveduje zdaj policija. Zoper Miha pa govore še druge okolnosti, ki ga obremenjujejo, tako med drugim dejstvo, da je sedel nekega dne v družbi drugih delavcev v mestni ogrjevalnici — bilo je nekaj dni po zločinu — in je kar tja v en dan bleknil, da je »pravna sreča, da je prišel v Ljubljano in se tukaj javil, sicer bi kdo utegnil misliti, da je on morilec«.

Miha P. ima na vesti že precej kazni zaradi nasilja in tatvin in se že leto dni prevzija samo z beračenjem. Oblastva so preiskavo razširila na vse strani in upajo, da se jim bo vendarle posrečilo pojasniti zagonetni zločin.

KULTURNI PREGLED

Zagrebski kvartet v Ljubljani

Od vseh dosedanjih jugoslovanskih komornih združenj je dosegel največ priznanja doma in v tujini zagrebski godalni kvartet, ki ga sestavljajo gg. Mironov, Graf, Aranyi in Fabbri. vsi tudi odlični umetniki in poeti na svojih instrumentih. Zato je imelo agilno železničarsko glasbeno društvo »Sloga« srečno misel, ko je angažiralo zagrebski kvartet po odlično absolvirani turneji v inozemstvu za večer komorne glasbe, ki se je vršil pretekli petek v dvorani kina »Ljubljanski dvorec«. Da je bila ta misel vsesokor srečna, je bilo videti tudi po obisku koncerta, ki je zbral odlično koncertno občinstvo, pa tudi zaradi izredno nizkih cen — široko množico poslušalstva, posebno mladine. Koncert pa je bil res vreden dobrega obiska. Zagrebski kvartet nudi čedalje bolj izenačeno in profinjeno igrto ter zavzema že sedaj odlično mesto med godalnimi kvarteti sploh.

Sporod je navaljal na prvem mestu Beethovnov op. 95. godalni kvartet v f-molu, eno njegovih najbolj viharinih del. Nastalo je v oktobru 1810. leta tik pred sedmo simfonijo. Skladatelj sam je označil delo kot »Quartetto serio«, s čemer je hotel označiti idejno vsebino dela kot mračno, neveselo. Že začetni tona prvega stavka zveni

kot nekaj obupan vzkliz in ves prvi stavek nosi obeležje temnih moči, kjer le kdaj pa kdaj prekine mračnost tolažiliv motiv. Drugi del (presenetljivo pisan v d-duru) prinaša skorodno cerkven navep, ki preide spet v tožec sprev viole, na kateri je priložena prosto zgrajena fuga. Stavek preide neposredno v naslednji stavek, ki je zopet v f-molu, poln razvrzanosti in bojevitosti. Zadnji stavek uvaža počasni in težočl uvod, ki preide v viharen stavek, kateri konča s sproščnim f-durovim, lahkim in svežim koncem, ki preseneča tembolj, ker je jako kratek in le malo izpeljan. Vsekakor je ta kvartet eden najbolj dramatičnih in tudi danes (po 120 letih!) vpliva neposredno in zavojujoče.

Za nas najbolj zanimiva točka je bil Baranovičev počasni stavek iz godalnega kvarteta, jako uspeša, z jugoslovensko melismatiko prepojena skladba ekskvizitnega zvoka. Mestoma spominjajoča tematično na Griega (skoro vse falkloristično hotene skladbe se naslanjajo nanj v iznajdbi in periodičnosti motivov), je lepo stopnjevana in ji ne manjka dramatične napetosti. Vsekakor pomeni Baranovičev kvartet veliko obogatitev naše komorne literature. Schubertove varijacije na temo »Smrt in deklica« so ena njegovih najprijetnejših skladb sploh, ki jo je mnogokje čuti — za popularizacijo komorne glasbe prav ta-

ko uslužna kot naslednja. Mendelssohnova »Canzonetta«. Poslednjo je redkeje čuti in je prišla navrst sedaj, v dobi Mendelssohnove renesanse, ko je ta mojster dolgo časa razvplil kot sentimental in manjvreden veljave, ki mu gre zaradi njegovega mojstrskega obvladavanja vseh formalnih glasbenih prvin. Zadnja točka sporeda je bil Ravelov edini godalni kvartet, ki smo ga v Ljubljani tudi že opetovano čuli in ki tvori železno repertoarno točko vsakega kvarteta. Kot največja mojstrovina sodobnega kvartetnega ustvarjanja je poleg Debussyjevega kvarteta obdobjevno vredno delo, ki frapira predvsem po izredno tenkosilnih barvnih finesah.

Zagrebski kvartet je odlično vigran ter prinaša vsako delo z minuzorno natančnostjo in posebno profinjeno zvočno. Vsa navedena dela so bila interpretirana sdekvatno in so zaradi tega napravila na poslušalce globok vtis. Vsaka točka je bila nagrajena z oduševljenim aplavzom in dodati so morali stavek Moza-ri. Večer je odlično uspel in želeli je le, da bi se kmalu svet ponovil.

L. M. Š.

Dykov posmrtni uspeh

Praga, v novembu.

Od začetka do konca se suče tanka nit pravljice. Nit »Onďfeja in zmaja« je zares tanka, vendar pa čvrsta in če se je s prstom dotakneš, zveni kakor napeta struna. Divadlo Akropolis je dobro storišča, da je

ponovno naštudiral Dykovo igro »Onďfej in zmaj«. Ta zmaj je že l. 1919. s svojim ognjenim strelom in jeklenimi kremplji razveljavil gledalce Narodnega gledališča v Pragi. Simbolizni zmaj, ki ni štedil s svojimi sarkazmi, je imel samo eno elabost: govoriti je resnico, ko so drugi igrali »Onďfeja in zmaja« so se bali kritiki, občinstvo in gledališka uprava. Gotovo jim ni bila vest posebno čista. Viktor Dyk jim je znal otipati prave žile in opozoriti na neke skrivne grehe. Od strahu, da ne bi bil hrup še večji, so ga složno vzeli z repertoarja Narod. divadla. Tako je to delo čakalo polnih štirinajst let, dokler se ga ni naposled usmilil upravnik Akropolis, Karel Tršňnjak.

Igralci so v to Dykovo satiro položili mnogo truda in muke. Govorili so jasno in njihova igra je bila živa in naravna. Samo to bi zameril režiserju Karlu Karlšti, da je »Onďfeja in zmaja« podal preveč realistično. Vem, da se dejanje dogaja na vasi in da so skoraj vse osebe kmetje, toda pesnik očitno ni nameraval postaviti na oder kmečke sredine, marveč simbolične like v moralni pravilici. Realistični pojavi so tu posttranski: glavna oseba je etoa. Zategadelj si je Dyk izvolil neopredeljeno bajalno okolje, kjer zmaji še vedno strajajo lahkoverne in naivne ljudi.

Sujet je prav preprost. Vaša Pazourek se hoče polastiti lepe devojke, zato se proglasi za zmaja. Z ognjem in vplivem preplaši nekoliko kmetov. Zupan pokliče kmete, da naj bi šli nad zmaja, ki preti, da bo uničil vas, če mu ne žrtvujejo najlepše storišča. A

nihče ne mara tvegati boja z zmajem. Pa se vendarle najde en sam junak, ki se ne boji pošasti. Onďfej sklene, da se spoprime z zmajem, hoteč tako rešiti svojo izvoljenko, lepoticu Madlenko. Kako se pač preseneči in bruhne v smeh, ko namesto pošasti odkrije med skalami Vašo Pazourka, ki mu prizna svojo krivdo. Onďfej se vrne na vas in ker hoče rešiti Pazourka pred sramoto, proglasi, da je zmaj pobegnil. A nihče mu ne verjame. Vsa vas se mu smeji in roga. Sramota je, navali na zmaja in ne ga ubiti. Vsi se mu mašujejo z zbadljivkami in ga mrzijo, ker je edini imel toliko poguma, da se je žrtvoval za svojo ljubezen in tako rešil vas pred očitno propastjo.

Tudi iz igre »Onďfej in zmaj«, enako kot iz vseh spisov Viktorja Dyka, slišimo viteški smeh Cervantesa in zbadljive dovptie Heinea. Oba sta mu bila učitelja. Onďfej pa ima še nekega bližnjega sorodnika in to je Idiot Dostojevskega. Kaipak, vsi ti vplivi so tako predelani, da o kakšnem posnemanju ne more biti besede. Osmešeni Don Quijote ter ponizani in razžaljeni Miškin sta starejša brata pogumnega, znanjega in zvestega Onďfeja. V tej osebi je pesnik vpo-dobil samega sebe. Njegove iskrene besede so nas čisto zadele do dna srca. Zigo-sal je svoje tovariše in »neoporečni prijatelje«, ki so ga hoteli onemogočiti z lažni in podtaknjenjem.

Izra je izpoved umetnika, ki si z akrobatskimi skoki prizadeva, da bi skril svojo bolelost. Smeh mu je edino zdravilo. Smeje se, da se osvobodi obupa. Vitez je brez strahu in napake, a čista vest mu je edina na-

Domače vesti

* **Odkritje spomenika kralju Petru.** Krijevalni odbor Narodne obrane v Pancevu bo na dan narodnega učenja 1. decembra na svečan način odkril spomenik blagopokojnega kralja Petra Osvoboditelja.

* **Patrijarh Varnava se je preselil v Sremske Karlovce.** Pravoslavni patrijarh Varnava se je te dni iz Beograda preselil v Sremske Karlovce, dokler ne bo zgrajena nova rezidenca v Beogradu.

* **Vojaške vesti.** Na predlog ministra vojske in mornarice je pehotni polkovnik Dimitrij Kuzm. Jović imenovan za poveljnika 1. razreda Peter Bašić pa za poveljnika 2. razreda bataljona Šole za rezervne pehotne oficirje, sanitetne, polkovnik dr. Matej Justin pa je razrešen službe referenta sanitetnega poveljstva šumadijske sanitetne oblasti. V rezervu sta prevečena artillerijski podporočnik Boris Furjan in nižji vojaški uradnik Vinko Kozar, pehotni poročnik Albin Čebular, pehotni kapetan Nikolaj Stučot, pehotni poročnik Joža Strnad in vojaški uradnik Alojz Vikič pa so razrešeni službe rezervnega oficirja. Na službovanje so pridruženi: intendantski podporočnik Franc Megla kot intendant šoli za rezervne oficirje; artillerijski poročnik Zvonimir B. hte in Slavko Andre kot učna poveljnika tečajev za artillerijske oficirje; artillerijski podporočnik Alojz Meglič kot manipulant skladišč 3. divizionla teške artillerije; artillerijski podporočnik Jurij Korosec kot manipulant skladišč 6. artillerijskega polka; artillerijski poročnik Fr. Zidar kot manipulant skladišč 15. artillerijskega polka; artillerijski podporočnik Irena Krajnc kot manipulant skladišč artillerijskega polka II. armijske oblasti; artillerijski poročnik Feliks Rus kot manipulant skladišč artillerijskega polka IV. armijske oblasti; artillerijski podporočnik Janez Višmar kot manipulant skladišč tečajev za artillerijske oficirje; artillerijski

podporočnik Franc Režjak kot vojak 3. protiaeroplanskega divizionla; artillerijski podporočnik Martin Prelog kot vojak I. divizionu 9. artillerijskega polka; artillerijski podporočnik Ivan Ožbalt kot vojak šolske baterije artillerijske podoficirske šole; artillerijski kapetan 2. razreda Danilo Trampuž artillerijski inspektor; zrakoplovni poročnik Rudolf Horvat kot pilot 2. zrakoplovnemu polku; inženjerska poročnica Avgust Krapež in Jakob Balogh pa kot vodnika I. bataljona I. pionirskega polka.

* **Profesor dr. Bilimović v Beogradu.** Profesor Ljubljanske univerze g. dr. Aleksander Bilimović je večer tretjič predaval na beograjski ljudski univerzi o sodobnih ekonomskih teorijah.

* **Občni zbor Slovenske dijaške zadruge v Pragi se je vršil nedavno** v Akademskem domu. Vodil ga je predsednik Jože Germ ob zelo dobri udeležbi članstva. Iz poročila predsednika Germa in blaginjskega Čelana je bilo razvidno s kako težkimi časi se je borila zadruga v preteklem letu. Odbor je pred vsem prevzemala skrb, kako pridobiti dovolj denarnih sredstev, da bi nemoteno vršili svoje ekonomsko, nado med slovenskim dijaštvom v Pragi. Zelo pomembno je bilo zelo oteženo z omejitvijo mednarodnega valutnega prometa in z uvedbo kliranga. V sokolskem letu 1931-32 je bilo podpisanih z dolgoročnimi posojili 17 članov, ki so prejeli 17.605 Kč. Na kratkoročnih posojilih je bilo

izdano 8085 Kč. Vrnjena dolgoročna posojila so znašala 10.205 Kč, kratkoročna pa 6272 Kč. Zadruga je tudi v tej poslovni dobi napravila tri nabiralne akcije, ki so doprinesle skupaj 4380 Kč. Novi odbor je bil izvoljen večinoma iz prejšnjih odborov. Predsednik je ponovno Jože Germ, cand. ing. com. Drugi odborniki so: podpredsednik Julij Gorup, stud. polit.; tajnik I. Boris Kalan, stud. ing.; tajnik II. Franc Skalar, stud. for.; blaginjski I. Dušan Čelan, cand. ing. com.; blaginjski II. Branko Kozina, cand. ing.; gospodar Stanko Murko, cand. ing. arch.; namestnica Eza Serbec, stud. ing. Um.; revizorja: Zdenko Počkar, cand. ing., za Miro Vodeb, cand. ing.

* **Udruženje kemikov.** V Zagrebu se je v nedeljo vršila ustanovna skupščina novega društva, Udruženja kemikov, ki so absolvirali filozofsko fakulteto. Novo društvo je poklicala v življenje potreba, da se ustvari forum, ki bo pri obvladitvi zastopal koristi vseh kemikov v naši državi, zlasti pa onih, ki so v privatni službi. Razpravljali so tudi o vprašanju ustanovitve zbornice kemikov. Naposled je bil izvoljen odbor, ki bo vodil nadaljnjo akcijo.

* **Polovična vožnja za udeležence koncerta pevskega društva „Zvonac“ v Trbovljah.** Minister za promet je odobril polovično vožno ceno članom pevskih društev iz dravske banovine, ki želijo posetiti koncert pevskega društva „Zvonac“ s proslavo 25letnice pevskega z. Oskarja Molla. Član pevskega društva kupijo na obeh odhodnih postajah cele vožnje karte, katere jim veljajo za brezplačno vožnjo pri povratku v zvezi s potrdilom „Zvonac“, da so se koncerta udeležili. Ugodnost bo veljala od 5. do vstetega 11. decembra v vseh razredih in vlakih razen ekspresnih.

* **Diplomiral je na tukajšnji pravni fakulteti g. Jerotič Riko iz Novega mesta.** Čestitamo!

* **Nabava avionov za naš zračni promet.** Iz Zagreba je pretekle sobote poletel trokotni „Farman“ naše Družbe za zračni promet „Aeroput“ v Pariz, kjer je bila otvorjena velika aeronavtična razstava. Zastopniki družbe se bodo v Franciji tudi razgovarjali glede nabave novih avionov za naš potniški zračni promet.

* **Novi grobovi.** Dne 14. t. m. je umrl v rudniku Boru v Moravski banovini, rudni inženjer Prvoslav Marković, ki je svoje študije pred leti končal v Ljubljani. Podlegel je tifusu, star šele 33 let. Pokopan je v svojem rojstnem kraju Poževarcu. — V Renčah pri Gorici je umrl g. Fran Hebat, posestnik, mesar in gostilničar, star zaveden narodnjak. Njegova smrt obžaluje številni prijatelji. Lahak mu počitek v neodrešeni zemlji!

* **Lovski blagor.** V soboto je v lovišču g. Peršaka v občini Dolenji Podgori pri Črnomlju ustrelil g. Rudolf Müller divjega prašiča, lepega srnjaka in lisico. Res izredna lovska sreča v enem dnevu.

* **Nove cigarete.** V mostarski tobačni tovarni so te dni pričeli izdelovati nove vrste cigarete, ki pridejo v promet pod imenom „Ibore“. Cena bo znašala 20 Din za 100 kosov, odnosno 1 Din za 5 kosov. V kratkem pridejo v promet tudi cigarete „Drava“. Cena bo znašala 1 Din za 6 kosov, odnosno 15 Din za škatlico po 100 kosov.

* **Potres v Bosni.** V nedeljo popoldne ob pol 16 se v Sarajevu čutili precej močan potres, ki je trajal 10 sekund ter povzročil med prebivalstvom mnogo strahu. V stanovanjih so se manjši predmeti premaknili s svojih mest, večje škode pa potres ni povzročil. Potres so čutili tudi v ostalih krajih srednje Bosne.

* **Strašna smrt 70letne starke.** V Banjolu na otoku Rabu je pretekle soboto na domačem ognjišču zgorela sedemdesetletna starica Kata Jurčičeva. Starica je bila namreč sama doma in ji ni mogel nihče pomagati, ko je dobila napad božjast in je padla na ognjišče.

* **Svojo gospodinjino je okral.** Pri posestnici Luciji Vikič v Apačah je služil za hlapca neki Horvat Franc iz Čermšice pri Smarju pri Jelšah, ki je izrabil ugoden trenutek, da je gospodinjini vzel razno obleko in perilo ter kolo. Ko je to službo zapustil, se je zopet nekega dne, ko gospodinjine ni bilo doma, vrnil po lestvi skozi podstrešje v sobo, kjer je zopet pokral nekaj obleke. Pri tej priliki pa je tudi vrnil ukraden kolo. Horvat je tatvine priznal, dejal pa je, da si je vzel le svoje reči, o čemer se bo še prepričalo sodišče.

Oj hvala ti Slamič, za fino napravo, ne znael bi boljše ideje, oj hvala ti za blagodejno kurjavo, ki ude nam mrzle ogreje!

RONNY-JAZZ NEDELJA
MIKLAVŽEV VEČER
SOKOLA II.
4. XII. 1932 KAZINA

Zvočni kino Ideal

Danes velika premiera ob 4., 7. in 9. Ena najpopularnejših umetnic, predstavnica starejših dobrosrčnih in **MARIJA DRESSLER** v filmu materinske ljubezni

„MAČEHA“

Film, ki bo slehernemu gledalcu izrazil solze globokega sočutja! Kot dopolnilo dvodejanskega šolajgra:

„Stara obleka“

V glavnih vlogah: Siegfried Arno, Ralph Arthur Roberts, Paul Morgan. Salve smeha!

Nov »Ufa« zvočni tediak

grada za storjene krivice. Njegovo orožje je sakazem: namesto s kopjem, kakor Don Quijote, meri v svoje veličane, mlina na veter in znaajo z dovpti in krohotom. Ondej ima zvestega tovariša, le-ta mu pomaga tako, da kopje pod njem jamo, ki po vanjo pada!... Drugačje človek bi mu na njegovem mestu vrnil nemilo za nedrago, toda Djk tega ne dela, ker bi tako najbolj užil in ponižal samega sebe. Ima toliko moči in samozatajevanja, da se ne mačuje. Ne prezira grešnega človeka, marveč ga pomiluje. Krepi ga vera v končno zmago resnice. Je iz rodu idealistov, ki — tudi tedaj, ko so zadevi v srec — ne preklinjajo, marveč odpustajo. Tragedija osebnosti se nadaljuje. Krik razpetega: »Odpusti jim, oče, ker ne vedo, kaj delajo!« bo odmeval vse do konca sveta. Mučitelji ustvarjajo maščevalce. Krivniki ovekovečujejo svojo žrtve, in v tem je smisel človeške zlobe in trpljenja.

Dyk ni mogel živeti brez vzvišene občutja tradicije, zato je toliko trpel. Bil je v svoji duši čvrst in je kakor otrok veroval tudi onemu ki mu je hotel zlo. In ko je naposled odkril človeško podlost in strahopetstvo, ni obupal kakor Hamlet, marveč je z duhovitim posmehovanjem krepil svoje bridko razočaranje in onemogo sree.

Božo Lovrič.

Pierre Benoit, najmlajši med nesmrtniki.

Pariz. 24. novembra.

Ze ob 8. jutraj so se začeli zbirati pred

Francosko akademijo radovedneži, prijatelji in oboževalci Pierre Benoit in njegovih pestrih eksotičnih romanov, polnih najnovejših avantur, ki se gde kje daleč v nam neznanih slikovitih in skrivnostnih deželah. Danes bo ljubljene pariske publike prvič obleke! zeleno, suknjo, prvič bo sedel, še tako mlad, na dodelano mu mesto, med nemrtne člane Francoske akademije. Vrste ljudstva, tako zvani repic pred vhodi v Akademijo, se večajo in večajo. Kljub dežju, mrazu, utrujenosti in lakoti vztrajajo oni srečnejši, ki so jim razni prijatelji Benoit, odnosno drugih članov Akademije, preskrbeli vstopnice k slavnostnemu sprejemu. Zastopniki vseh pariskih žurnalov prihajajo, fotografi neumorno fotografirajo naraščajočo množico. Naposled ob 1. popoldne odpro vrata Akademije in neznanosna gneča nastane pri vseh vzhodih. Reditelji le s težavo vzdržujejo red, vsak hiti, da si poišče tim boljši prostor. Vse tribune dokaj majhnega amfiteatra so na mah prenapolnjene. Polagoma se polnijo tudi rezervirani prostori, tako zvani »centres«. Pariska elita, prijatelji in sorodniki slavnega prihajajo. Tam poleg nekdanjega prefekta Seine ugledaš Comtesse de Noaille; zelo eksotičen orientalski turban ima na glavi in prečrtni, dolgi uhani ji visel od ušes. Za njo sedi slavna igralca Spinelli, vsa elegantna, a sumljivo razburjena; hudobni jeziki si šepčejo, da je »prijateljica« današnjega slavnega.

Ura je 2. Diskretno zaropče boben, trije nesmrtniki v slavnostnih uniformah z zelenimi obšitki vstopijo. Srednji je Pierre

Usta in grlo

so pot, po katerem prihajajo klice bolezni v naše telo. Otroke varujejo nalezljivih bolezni vratu in grla okusne

DOBIVAJO SE V VSEH LEKARNAH

CENA ZAVOJKU DIN 8.—

* Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

* Zdrave, bele zobe brez zobnega kamna ohrani »Dianac« zobna pasta. Cena normalni tubi 5 Din, dvojni 8 Din.

Iz Ljubljane

u. Mestna občina Ljubljanska bo v proslavo uedinjenja na dan 1. decembra razčesla na svojih poslopih državne zastave. Vabim vse občane in hišne posestnike, da storijo istotako. Župan dr. Puc Dinko.

u. Nadškof dr. Jeglič na nebotičniku. Nadškof dr. Jeglič, ki v Gornjem gradu uživa zasluženi pokoj, se je večeraj mudil v Ljubljani in je porabil priložnost, da se je kljub svoji visoki starosti 82 let popel na naš nebotičnik. Sivovali cerkveni dostojanstvenik je izrazil zadovoljstvo nad razveseljivim razvojem slovenske metropole.

u. Svečana služba božja v pravoslavni kapeli v vojašnici vojvode Mišića bo na praznik uedinjenja ob 9. dopoldne.

Danes! Danes!

V predprogramu!

Richard Tauber

poje 3 krasne Schubertove pesmi!

»ELITNI KINO MATICA«

u. Na državnem konservatoriju v Ljubljani bo interna proslava narodnega praznika v četrtek 1. decembra ob 11. v Hubadovi dvorani v poslopiju Glasbene Matice v Vegovi ulici. Na proslavi bo predaval profesor dr. Josip Mantuan o razvoju glasbe v Jugoslaviji.

u. Slovanski večer. Nj. Vel. kraj Aleksander je blagovolił tudi letos prevzeti pokroviteljstvo nad tradicionalnim Slovanskim večerom, ki ga priredi JNAD »Jadranc« 21. januarja na Taboru.

u. Koroški pevec v Ljubljani. Pred dvema letoma so prišli v Ljubljano dilettanti iz št. Jakoba v Rožu na Koroškem ter nam zaigrali domačo igro »Miklovo Zalec«. Vsem, ki so bili takrat v dram, je ostal nastop naših koroških bratov v nezbrisnem spominu. V soboto 10. decembra pa bomo pozdravili v naši sredji pevce s Koroškega. 4 moški zbor iz Brnce, št. Janža v Rožu, Kotmare vasi in Škocijana ter Libuš pridejo k nam ter zapoje zvečer v dvorani Uniona koroške narodne pesmi, ki so brez dvoma naše najlepše narodne pesmi. Nastopilo bo 60 koroških pevcev delno v skupnih zborih, delno pa nastopijo posamezni zbori vsak zase. Primeren govor bo imel zbor g. Poljanec, bivši koroški deželni poslanec. Vstopnice bodo ob 2. decembra dalje v prodaji v Matični knjižarni.

u. Praznovanje praznikov. Združenje trgovcev v Ljubljani obvešča vse člane in kupujoče občinstvo, da smejo biti trgovine v nedeljo 4. decembra pred sv. Miklavžem zaradi izjemne dovolitve banske uprave dopoldne odprte. Zato pa morajo

KINO LJUBLJANSKI DVOR

Telefon 2730.

Danes ob 4., 7/8. in 9. uri zvečer

nov spored:

Pustnjsko dekle

Drama velike ljubezni

Nizke cene Din 2.—, 4.— in 6.—.

Išče se priča.

V nedeljo, 13. novembra dopoldne je vozil po Emonski cesti mimo trnovske cerkve, po Kolezijski cesti, Opekarski cesti št. 4d. avto, na katerem je stal ob hladnilniku policijski stražnik. Kdor je videl, ko se je ta avto na enem teh krajev ustavil, se naproša, da se zgledi proti nagradi za zamudo časa, v odvetnici pisarni dr. R. Krivica, v Pražakovi ul. 15, II. nadstropje. 13197

DOBRO KADITI se pravi z ustnikom

»LIKAR« kaditi. Ustnik daje čisto tobačno aromo, zadržuje nikotin in druge škodljive destilate. Deluje brez kemičnih pripomočkov. Je elegantne oblike. Cena Din 50.— s poštno vred. Nena- domestljiv za bolnike in rekonvalescente. Znanstvene analize na razpolago.

Lekarna v Kostanjevici na Krki.

biti trgovine v nedeljo 18. decembra pred božičem odprte seveda samo dopoldne, da se nameščencem kompenzira počitek za nedeljo pred Miklavžem. V četrtek 1. decembra in 17. decembra pa morajo biti trgovine, kakor je bilo že objavljeno, ves dan zaprte. Dne 8. decembra, na praznik Marijinega spočetja, pa smejo biti trgovine dopoldne odprte. Predsedstvo uprave.

u. Vsi za enega — eden za vse! Vsi na plan, v boj proti sedanjim gospodarskim kriz! Podprimo naše delavstvo, ki bo v dneh 3. in 4. dec. nabiralo prostovoljne prispevke za pomanjkanje trepih tovaršev, ki so brez lastne krivde brez posla in za- služka. Vsa naj si pritrja malenkostni znesek in ga naj podari za brezposeln! Tekmujte v navedenih dneh med seboj v dobrih delih, vsak naj pokaže zase, da ima srčno kulturo in usmiljenje do svojega bližnjega, ki je zašel le zaradi izrednih gospodarskih razmer v obupno stanje!

u. Jarčev-Jakčev večer v »Krkic«. V petek 2. decembra ob 20. se bo vršil pri Mikliču Jarčev-Jakčev večer. Pisatelj Jarč bo govoril o generaciji, ki je dorasčala med vojno v Novem mestu in iz katere je vzletel tip za svoj roman »Novo mesto«. Jakac pa bo vrtil svoj film Novega mesta in Gorjancev. Med predvajanjem filma in po tem sporedu bo igral jazz Ordeon. Vstop bo vsakomur prost brez vstopnine.

u. Le še danes nepreklicno zadnjikrat si lahko ogledate grandiozni film »Zapad na fronta 1918«, ki je bil vseh dosedanjih predvajanjih privabil toliko občinstva, da je bila dvorana Elitnega kina Matice zasledena do zadnjega prostora. ZKD bi rada ustregla vsem, ki bi si radi ogledali ta film, toda jutri ga mora že odposlati dalje, zato bo nepreklicno zadnja predstava danes ob 14. uri.

u. Domači zvočni film o kraljevem bivanju na Bledu. ZKD in jugoslovanski biosvetni film sta nam pripravila zelo posrečen domači zvočni film »Kraljevo bivanje na Bledu«, ki ga je izdelala češka filmska družba A. B. film v Pragi. Film je posebno priporočljiv za šolsko mladino in zato bodo za šolsko mladino posebne predstave, ki se naj šolska vodstva glede njih obrnejo na tajništvo ZKD. Predstave za občinstvo bodo danes in jutri obakrat ob 18. uri v Elitnem kinu Matič, kjer se dobe tudi vstopnice.

u. Smučarska gimnastika — Rittmanova metoda. TK »Skala«, smučarski odsek, priredi za člane in članice ter za goste, po njih uvedene, tečaj smuč. gimnastike po Rittmanovi metodi, in sicer v petih večerih. Prvi bo danes, drugi v torek 6. decembra, tretji v ponedeljek 12. decembra, četrti v torek, 20. decembra, peti v četrtek 22. decembra v dvorani palače »Grafike« (V. nadstropje: lift) vsakikrat ob pol 20. do pol 21. Točno ob pol 20. uri bodite pripravljeni v telovadnih oblekah za nastop. Moška garderoba in klubskem lokalu, ženska v predsobi dvorane.

u. TK »Skala« obvešča člane in članice, da bo drevi peto interno predavanje zaradi smučarskega tečaja šelo ob pol 21. v klubskem lokalu v palači »Grafike«, II. nadstropje, levo.

u. O četvrti pozimi bo v sredo ob 19. predaval v okrilju podružnice SVD v predavalnici mineraloškega inštituta na uli- verzki g. inž. Sadar. Že zadnjič pri silajno obiskanem predavanju ravnatelja g. Lapa so poslušalke in poslušalci izrazili željo po ponku o sobnih rastlinah, zato bo na tudi pri predavanju g. inž. Sadarja dvorana go- tovolna polna. Opozorjamo, da se predavanje prične točno ob 19. in da bo vstop za čla- ne in članice prost.

u. Sadarsko predavanje na Viču. Viška podružnica SVD priredi prvo letošnje sadarsko predavanje v sredo 30. t. m. ob 19. v risalnici osnovne šole. K predavanju so člani in članice najvšeje vabljivi.

u. JNAD »Jadranc« opozarja cenjene pisalce in pisateljice na plesno vajo, ki bo izjemno jutri. Začetek točno ob 20.

MIKLAVŽEV TEDEK

Razno manufakturno blago in ostanke vseh vrst blaga po izredno nizkih cenah nudi trgovina Antona Schuster, Ljubljana, Mestni trg 25. 13623

Miklavžev večer s plesom

V KAZINI

V SOBOTO OB 8. DO 3. JUTRAJ

Darila se sprejemajo istotam v soboto od 3. ure dalje. 13192

Kapitalistinjio

s približno 800 tisoč dinarji, staro do 30 let, sprejemem v svrhu povečanja trgovine v eksportno in en gros trgovino. Za tajnost jamčim. Samo resne ponudbe s polnim naslovom je poslati na oglasni odelček pod »ženitev in izključena«.

„Ančka zna vse“

Danes ob 20. uri, jutri ob 18. in 20. uri, v četrtek ob 15.1/2, 18. in 20.1/2.

PRIDE! »Prince iz Arkadije« Liane Haid in Willi Forst.

CENE: 10, 8, 6, 5, 4 DIN

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

Številke za označbo kraja pomenijo:

1. čas opazovanja, 2. stanje barometra,

3. temperatura, 4. relativna vlažnost v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1-10, 7. vrsta padavine, 8. padavine v mm, 9. temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

28. novembra 1932.

Ljubljana 7, 761.3, 9, 90, WF1, 10, 0.8, dež. Ljubljana 13, 763.2, 10, 90, EI, 10, —, —, Maribor 7, 761.8, 6, 90, mirno, 10, 0.1, dež. Zagreb 7, 762.1, 8, 90, mirno, megla, 6, dež. Beograd 7, 762.6, 7, 80, SES, 8, —, —, Sarajevo 7, 762.6, 7, 90, mirno, 9, —, —, Skopje 7, 762.2, 5, 90, mirno, 8, —, —, Split 7, 761.2, 14, 80, SE10, 8, 1, dež. Kumbor 7, 769.6, 14, 80, ESE2, 10, 15, dež. Rab 7, 761.1, 10, 90, NNW6, 10, 17, dež.

Ljubljana 10, 8. Maribor 10, 6. Zagreb — 7. Beograd — 4. Sarajevo — 6. Skopje 10, 5. Split 15, 12. Kumbor — 12. Rab — 9.

Sonce vzhaja ob 7.13, zahaja ob 16.22. Luna vzhaja ob 8.22, zahaja ob 15.57.

Ali potrebujete čistilno sredstvo?

Zgodaj zjutraj dosežete normalno lahkočino izčistitve, če vzamete prejšnji večer 2-3 dražeje

ARTINA. Dobito se v vseh lekarnah. Vsebinska škatlice po Din 8.—

zadostuje za 4 do 6 krat.

Odobreno od Ministar. soc. politike in narodnega zdravja San. oddel. S. Br 12258 od 12. julia 1932.

u. Skupina bojnikov v Trnovem. V nedeljo dopoldne je ustanovni občni zbor prav dobro uspel. Vodil ga je poslednji predsednik osrednjega odbora, ki je zboru razložil program bojnikov. Nato je g. Florjančič pozval fante in može v organizacijo in je končal svoj govor: »Fantje, če smo se nekoč borili za tuje interese, se bomo danes tem bolj srčno za svojo zemljo.« G. Kozina je v lepi besedi dal očrta jedro nesobne ljubezni do bližnjega in do tovarnika, ki jo gojijo boj- jevniki, zavzemal se za mir ter želel v imenu mošćanske skupine novi skupini največjega razmaha. G. Bavdeč je povabil zborovalce, naj pristopajo k samopomoči bojnikov, naka so se takoj v lepem številu odzvali. Za predsednika novi skupini je izvolil zbor g. Florjančiča Stane- ta, v odbor pa g. Bizovičarja, Ložarja, Učaka, Goršića, Majhna, Gorkiča, Jurca in druge, za preglednika g. Kramerja in Kalina. Predsedniku bojnikov, g. gene- ralu Maistru je bil odposlan brzodavni pozdrav.

Danes! Danes!

V predprogramu!

Richard Tauber

poje 3 krasne Schubertove pesmi!

»ELITNI KINO MATICA«

u. Ljubljanska avtomatska telefonska centrala zasledena. Dravska direkcijska pošta in telegrafa razglasi, da je avtomatska telefonska centrala v Ljubljani, ki ima možnost priključitve 1500 naročnikov, popolnoma zasledena, tako da ni več prostih števil na razpolago. Zato naj intere- sistenti ne vlagajo prošnje za instalacijo novih telefonov. V zadnjem času, odkar je centrala zasledena, se pojavljajo vsak dan v času največjega prometa, to je od 10. do 12. in od 16. do 18., primeri, da so vse razpoložljive zveze zasledene in da zaradi tega veliko število naročnikov, ki bi radi nujno govorili, ne more dobiti zvez. Naročniki so v takem primeru prepričani, da je njihov telefon pokvarjen in se zaradi tega poročijo pritožujejo. Reč pa ni taka. Avtomatska telefonska centrala je tako urejena, da je dana možnost isto- časnega pogovora samo 12 odstotkom vseh naročnikov. Če je to število doseženo, daje centrala avtomatičen znak »zasledeno« (mizek neprekinjen glas). Naročniki naj pri telefoniranju strogo pazijo, kaj imajo pred začetkom klicanja znak centrale »prost«, to je prekinjen, visok glas; če tega nimajo ali če dobijo znak »zasledeno« med klicanjem številke ali pa po njem, naj telefon zapro in ponovno kličejo. V interesu naročnikov samih prosijo direkcijski, naj naročniki uporabljajo telefon, posebn- no v času največjega prometa (od 10. do 12. in od 16. do 18., le v nujnih primerih).

u. Aretacije. V soboto je policija are- tirala Ludvika Škrabarja, ki je prav vsil- jivo nadlegoval pasante in jih prosil za mikos

Iz življenja in sveta

Svečano odkritje Clemenceaujevega spomenika

Na letošnjo obletnico Clemenceaujeve smrti so na Champs Elysees v Parizu svečano odkrili Clemenceaujev spomenik. Slavnosti so se udeležili predsednik republike Lebrun, mnogi ministri in bivši bojovniki z zastavami. Spomenik je delo kiparja Cognea in prikazuje Clemenceauja v vojaški obleki in s klobukom, ki je potisnjen globoko na čelo, kakor so mnogi nosili pokrivala med vojno.

Uganka kvantne teorije

Novi pojmovni sistemi v fiziki

«a Dunaju je predaval prof. dr. Hans Thirring o spremembi pojmovnih sistemov v fiziki.

Za fiziko je udarila usodna ura 1. 1895. z odkritjem Röntgenovih žarkov, je izjavil prof. Thirring. Od tedaj se je v fiziki marsikaj spremenilo. Predvsem se je zrušil nauk o nespremenljivosti prvin, kar je prav za prav samo razširilo naše znanje. Tudi drugo epohalno spoznanje, splošna relativnostna teorija, ki jo je smatral svet laikov za posebno revolucionarno, končno še ni bilo tako razumljivo. Kajti Einstein ni samo nekaj podri, temveč je tudi zgradil nov, zaključen nauk, ki se da primerjati s klasično fiziko. Celo predstava o zakrivljenem prostoru, ki jo laiki ne morejo kar tako razumeti, se da primerjati z obliko Zemlje, ki je imela nekoč toliko nasprotnikov.

Nekaj popolnoma novega, kar so pa laiki spregledali, je pa kvantna teorija. Ta predstavlja v svoji današnji neizdelani obliki nekaj tako zamotanega, da premnogi fiziki niti ne poskušajo, da bi o njej govorili v poljudni obliki. Fizik in astronom Eddington pravi, da bi bilo treba posta-

viti pred to področje tablo z napisom: »Za prto zaradi popolne prezidave. Vstop najstrožje prepovedan!«

Kvantna teorija je nastala v glavnem tako, da je pokazala svetlobo, ki so jo smatrali stoletja za imaterialen valovni pojav, pod nekimi pogoji materialen značaj. Temu nasproti so se kazali katodni žarki, katere so razlagali kot neznatne snovne delce, kakor valovi. S formulami klasične fizike ni bilo mogoče obravnavati niti tega niti onega pojava, kajti ne gre za malenkostne kvantitativne, temveč za kvalitativne razlike. Znanost enostavno ne more naprej Heisenberg in Schrödinger sta sicer postavila nove teorije, ki omogočajo izračunavanje teh pojavov, a te teorije so popolnoma nepredstavotvorne. Schrödingerjevo teorijo, ki ne izhaja s tremi dimenzijami, temveč zahteva kar štiri, je mogoče sicer računati in z njeno pomočjo so napovedali eksistenco dveh vrst vodika, kar so eksperimentalno dokazali šele pozneje, a vendar je to formula, o kateri ne vemo, kaj tiči za njo. Kvantna teorija zahteva pač čisto novo pojmovanje sveta in njegovih pojavov.

Prepelice v Turčiji

Obilen lov v jesenski sezoni

Spomladi, ko se vračajo prepelice iz Indije in Egipta, leti njih glavni del proti Kavkazu, manjši del pa ob azijski strani Bospora. Na evropski strani Bospora ni spomladi skoraj nobenih prepelic. Pri Kumašu ob gornjem Evfratu, dan hoda od vzhodnoanatolskega mesta Erfindjana, so nekoč v pomladnem času v ogromnih množinah lovili prepelice, ki so slovele kot »Kumaške prepelice« po vsem svetu. V nekaterih majhnih dneh so prihajale tja v takšnih jatah, da so bile od daleč videti kakor oblaki. Če jih je zalotil dež, so se spustile na tla in so jih ljudje brez napora lovili v velike mreže. Kumaške prepelice, vdelane v jesuho, so iz Turčije izvažali vsepovsod.

Za Carigrad in evropsko stran Bospora je glavna doba prepelic v jeseni, ko se se-

ljijo v južne kraje. Po neki besedi ulovi lovec tu spomladi na en dan kvečjemu 150 prepelic, jeseni pa 500. To so seveda največje številke, ki veljajo za izjemne dni. Kot povprečni plen velja v zadnji tretjini avgusta 10 do 15 prepelic na dan, v prvem septembrskem tednu 30 do 40, v nadaljnjem septembru 60 do 70. Redke novembrske zamudniške jate niso posebej v čislili.

Lov je v Turčiji svoboden poklic. Lovska izkaznica za 1 puško velja kakšnih 120 Din. Turška kuhinja pripravlja prepelice na različne načine: pečene, cvrte, na ražnju, z rižem, z makaroni, kot pastete, mrzle ali tople. Vsi recepti pa se strinjajo v tem, da je treba prepelico jesti samo svežo.

Tatovi so jo zbudili v grobu

V sedmograški občini Perempte je umrla žena posestnika Nagyja. Pokopali so jo, kakor je v tem kraju navada, z vsem nakitom, ki ga je premožila za življenje.

Kmalu po pogrebu so skušali neznan roparji vlomiti v grob, da bi odnesli dragotino. Ko so odkopali zemljo in dvignili krsto iz jame, se je pokrov nenadoma dvignil sam od sebe in roparji so s strahom videli, kako se je začela vzruševati pokojnica, ki so jo imeli za mrtvo. Zavpila je: »Kaj hočete od mene?« Roparji so se tega tako prestrašili, da so zbežali, kar so jih nesle noge. Hrup so slišali tudi ljudje v bližini pokopališča. Prišli so, dvignili Nagyjevo in jo oddali v bolnišnico, kjer si zdaj zdravniki prizadevajo, da bi jo obrnili pri življenju.

Francoski častnik in nemški vojak

Neki brezposelni delavec v Dürenu (Poronje), ki je že dalj časa trpel veliko pomanjkanje, je prejel nepričakovano iz južne Francije denarno pismo s 400 franki v bankovcih. Zelo se je začudil pošiljatelju, kajti še misli ni na to, da se bo v sedanjosti dobi brezposelnosti in bede kdo usmili njega in njegove družine. Šele ko je prečital posrejeno pismo, mu je postala stvar jasna.

Brezposelni je bil med vojno vojak na zapadnem bojišču. Nekoga dne, ko je stal na straži, je obležal pred nemškim jarkom hudo ranjen francoski častnik. Načel ga je na rame in odnesel na prevozovnico. Tam so mu dali okrepila ter ga obvezali in poslali v zasedbo. Častnik si je v naglici, s katero se je to zgodilo, zabeležil ime svojega rešitelja, katerega ni potem nikoli več videl.

V nemški sanitetni oskrbi se je Francoz dobro popravil in po premirju so ga poslali domov. Nedavno je listal po svoji beležnici iz vojaških dni in je naletel med drugim na ime svojega rešitelja. Informiral se je o njem, v kakšnih razmerah živi in ko so mu sporočili, da je brez dela, mu je hitro poslal nekaj gotovine za prvo silo. Poleg tega ga je povabil na svoje imenje v južno Francijo, kjer mu je zagotovil dostojno eksistenco do smrti.

Stoletnica norveškega buditelja

Björnson z ženo

8. decembra bodo na Norveškem obhajali stoletnico rojstva Björnsona. Björnson, sodobnik in tekmecek dramatika Ibsena, Björnson ima velikanske zasluge za probu norveškega naroda in je bil leta 1903. nagrajen z Nobelovo nagrado.

Ogenj v pariškem aerosalonu

Te dni ponoči je nastal v pariškem salonu za zrakoplovno razstavo ogenj. Gasilci so hitro stopili v akcijo in pogasili požar, preden se je mogel razširiti. Zgorelo je samo neko italijansko letalo, par drugih aeroplanov pa je bilo le neznatno poškodovanih.

Volitve eksarha v Bolgariji

V palači Sv. sinode v Sofiji so se zbrali bolgarski škofi in nadškofi k volitvam svojega eksarha, ki nadomešča metropolita

KRIZA NEMŠKE VLADE V FRANCOSKI KARIKATURI

Schleicher

Hugenberg

Hitler

Hindenburg

Katarinice praznujejo

Kakor vsako leto na god sv. Katarine, je bilo tudi letos v Parizu zelo živahno in razposajeno

Zaklad baškirskega kneza v Pragi

Doživljaj ruskega emigranta, ki je preveč zaupal peku

Neki prečki odvetnik je te dni vložil proti nekemu praškemu peku tožbo zaradi ogražanja telesne varnosti baškirskega kneza Nagmatulijana. Pek se namreč brani vaniti knezu dragulje, zlahne kamne, zato in platino ter razne valute v vrednosti 4 milijonov Kč.

Dogodek ima nekoliko fantastično, a verodostojno ozadje. Knez Ivan Nagmatulijan se je kot 15 letni deček priključil češkim legionarjem v Rusiji. Ker so se češke legije borile proti boljševikom, je ob enem z njimi tudi on zapustil Rusijo ter odpotoval na Češkoslovensko. Nastanil se je v Pragi ter je stopil pod imenom Burian v uk k pekovski moštru. Čez nekaj časa se je vrnil v Rusijo da bi dvignil in odnesel s seboj rodbinski zaklad, za katerega ni vedel nihče razen njega.

To se mu je posrečilo. Šel je v Rusijo in se vrnil od tam z 19 kg težkim zakladom in dragocenimi zgodovinskimi predmeti, med katerimi je bila tudi taktirka poljskega skladatelja Chopina. Vse to je srečno prehitotpal čez rusko mejo in v Rigi in v Stettinu se mu je posrečilo spraviti kos

zlata v denar. Na nemško-češkoslovaški meji so mu pomagali pri tihotapljanju ruski emigranti, ki je z njih pomočjo prinesel svoje zaklade v Prago.

V Pragi si je Nagmatulijan služil kruh kot pekovski pomočnik. Svoj zaklad je dal shraniti pekovski moštru, pri katerem je delal. Pred kratkim pa se je hotel Nagmatulijan še enkrat vrniti v Rusijo in je tedaj zahteval od gospodarja, naj mu vrne imovino. Ob tej priliki je prišlo med pekom in knezom do ostre kontraverze, ki se je končala z nasiljem gospodarja nad pomočnikom. Pek je z revolverjem v roki prisilil kneza, da mu je izročil vse pobitnice in potrdila o zakladi, ki ga je sprejel samo v shrambo in varstvo.

Baškiskemu knezu je bilo predzgoditi preveč in je šel ter ovdal peka. Vršila se je razprava, pri kateri je bil pek zaradi pomanjkanja dokazov oproščen. Kmalu nato pa je našel Nagmatulijan v suknji nekakega železničarja vsita pekova potrdila. Na podlagi te najdbe se bo zdaj proces obnovil in se bo stvar gotovo drugače iztekla kakor v obravnavi pred prvo instanco.

Če se krvnik stepe

V nekem varškem nočnem lokalu je te dni prišlo do razburljivih prizorov med občinstvom in ondodnim krvnikom Braunom ter njegovimi pomočniki. Braun se je s svojo asistenco spustil v pretep, ki je imel usodne posledice za oba tabora. Obležalo je mnogo ranjencev. Na podlagi tega izgrada so oblasti takoj odstavile krvnika. Ko se je razširila vest o njegovi suspenziji, so začele takoj nasi dnji dan prireditelj prošnje za rabeljsko službo in v nekaj dneh se je javilo za to mesto nad 200 prosilcev.

Nova ureditev šolskih počitnic na Poljskem

Prosvetno ministstvo v Varšavi je izdalo odlok, ki preureja dosedanje ukrepe o počitnicah za učence in dijake. Letne počitnice bodo v šolah nekoliko skrajšali. Odslej bodo šole počivale od 16. junija do 19. avgusta. Velikonočne počitnice bodo skrajšali za teden dni in bodo v bodoče trajale samo osem dni. Zato pa so podaljšali božične in novoletne počitnice, ki se bodo začele vsako leto 25. decembra in bodo trajale do 15. januarja.

Piccardova znamka

Belgijska vlada je izdala Piccardove znamke v treh barvah in vrednostih

Mobilizacija francoske vasi

Vasica Avillere v Vogezih blizu Epinala je doživela te dni svojevrstno senzacijo. Na pošto je prišlo tajno pisanje »francoskega generalnega štaba«, ki je odročilo, da se mora vsa vas nemudoma mobilizirati, vojaki pa imajo brez odloga odriniti k svojim edincem. Službujoči uradnik, ki je razpečal pismo, je s strahom prečital naredbo in tekel k županu ter mu sporočil vsebino. Župan je poslal občinskega slugo v cerkev, naj bje plat zvona. Poljski čuvaj pa je obesil boben okrog vratu in udarjal nanj ter sklical pokoncu ljudi. Prebivalstvo je bilo v najkrajšem času na nogah, rezervisti so pobrali svoje najpotrebnejše reči in se odpravili s prvim vlakom k poveljstvu v Mirecourt, kjer so seveda debelo gledali. Tudi jih je tako sijajno potegnil z mobilizacijskim razglasom.

ANEKDOTA

»Kako gre?« je vprašal bančnik drugega bančnika.
»Slabo.« je odvrnil ta. »Če pojde tako dalje, bom kmalu imel dohodek, ki sem jih prijavil davčnemu uradu.«

Drobtine

Pepe se je seznanil na plesu z mično damo. Na poti domov sta šla skozi park, kjer sta kmalu našla klop, na katero sta sedla. »Ali vas smem poljubiti, gospodična?« je zajekal Pepe. »Mislite, da čakam tu na tramvaj?« je odgovorila vprašanka.

V restoranu majhnega mesta v Tekasu stoji sledeče svarilo:
Če je pečenka za Vas preveč žilava, nas ne nadlegujte s pritožbami! Tu ni mesta za slabotnike.«

Sedemletni Pepček je prišel ves objokan iz šole. »Kaj ti je?« ga vpraša mati vsa v skrbeh. »Naš učitelj« odgovarja Pepček ihté, »naš učitelj, ki je bil pred počitnicami tako bolan...« — »Je umrl?« — »Ne, ozdravel!«

Whistler je razstavil nekoč na veliki razstavi v Monakovem in mu je žirija prisodila drugo nagrado. V tem oziru nekoliko občutljivi umetnik je izrazil svojo zahvalo z besedami: »Dovoljste mi, da vam izrazim svojo zahvalo drugega razreda.«

Ga. Earkartova, ki je prva preletela Atlantski ocean, je prejela kmalu po svojem povratku v New York od tverke, ki ji dobavlja sesalnike za prah, sledečo depešo: »Castitamo. Vedeli smo, da vam ho uspe. Mi ne izgubimo nikoli svojih klientov.«

Novi akademik

Francoski pisatelj Pierre Benoit najnovejši član Francoske akademije

Lepite na pisma znamke protituberkulozne lige!

Michel Zévaco:

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

»Jean François,« je rekel, »poidi! Izvrši sveto dejanje! Tvoj prostor med izvoljenimi te čaka!«
Tako govoreč je pokazal na prazni prostor ob svoji desnici.
»Ubogam te, o Gospod!« je zamaknjen vzkliknil Ravaillac.
»Ubogam te!«

Nato se je zvrnil vznok, nezavesten od brezmejne veselja, ki ga je napolnilo. Ali pa so ga bile morda omamile dišave cvetic, ki so mu puhlele naproti...

Ta omedlevarica ni dolgo trajala. Ko se je zavedel, je ležal še vedno tam, kjer je bil padel, dva koraka od stene, ki se je bila vrnila na svoje mesto.

Zraven njega je klečal brat Perfekt Goulard in se vneto trudil, da bi ga zbudil k zavesti.

»Nu, prijatelj,« je veselo vzkliknil menih, »vendar si se zavedel! Vidiš, kam to vodi, če se človek preveč ubija z molitvami in spokornimi vajami. Duša draga, Bog ni tako siten, kakor ti misliš: on ne zahteva od nas, da bi bili krvniki svojega telesa. Vsaka stvar ima meje.«

»Spal sem, kaj ne?« je boječe vprašal Ravaillac.

»Ne, tako mi svete Device, niti trenutka ne! Molil si kakor nimen, in ne vem kakšne privide si imel; gotovo so bili posledica tvoje oslabelosti. Če bi bil spal, nesrečnež, ne bi bil mogel od

206

slabosti omedleti. Ali se ne spominjaš, kako sem te zmerjal, ker zaradi tvojega blejanja nisem mogel zatisniti oči?«

»Spominjam se, brat Goulard,« je z blaženim nasmehom odvrnil Ravaillac. Nato je vprašujoče uprl oči v meniha:

»Tedad nisi ničesar slišal, ničesar videl?«

»Tak daj že, daj!« je zagodrnjal menih. »Nikar ne začni spet noreti!«

Ravaillac se je nasmehnil kakor človek, ki nekaj bolje ve, in zamrmral:

»Vidi se, da niste izvoljenec!«

Ostudna, komedija, ki so jo bili zaigrali z njim, je bila zapuščila v nesrečnem zmedenem duhu učinek, ki ga ni moglo nič več izbrisati. Perfekt Goulard, njen priveditelj jo to spoznal. Sam pri sebi se je z mračnim zadovoljstvom namuznil, navzven je pa hinavsko nadaljeval svojo vlogo in godrnjal:

»Nu, nu, izpametuj se že in ubogaj. Lezi, da se odpočiješ. Drugače ne boš jutri dovolj pri močeh, da bi odgnal na pot.«

»Prav nič mi ni treba počivati,« je mirno odvrnil Ravaillac. »Nikamor ne pojdem.«

»Kakšna muha te je spet pričela?«

»Poslušaj me, brat Goulard: če odpotujem, sem pogubljen. Na vekomaj bom gorel v peklju, tam, kjer je najgloblji. Ali mi privoščiš, da bi bil pogubljen?«

»Ne, tako mi papeževega trebuha! Cerkev človek sem, in moja dolžnost je, da pulim satanu duše iz krempljev, nikar pa da bi mu jih dovajal!«

»Vidiš! Treba je, da ostanem. Ukaz je tak.«

»Čigav ukaz?«

v skladu z določili za postavljanje rekordov in v plavalščih, ki so ograjena, brez struje itd.

Da pa se ne izgubijo iz vida rezultati, ki so boljši od rekordov, ali enaki njim in ki so doseženi v skladu z določili za postavljanje rekordov v pravilno dolgi plavalščih, ne odgovarjajo pa predpisom FINA (tedaj plavalšica na morju in v jezih), je bilo sklenjeno voditi za vsako disciplino vrhunske rezultate v vsaki sezoni. Končno je bil sprejet predlog, da se vsakoletnemu prvakovi posameznih disciplin podeli kolajna, ostalim petim plasiranim pa priznanice.

Tek uedinjenja. Ban Dravske banovine g. dr. Drago Marušić je tudi letos prevzel pokroviteljstvo nad sportno spominsko proslavo Uedinjenja, katero manifestirajo vsako leto sportniki s »Tekom uedinjenja«. Po dosedanjih razgovorih in prijavah bo startalo zelo veliko število atletov. Tudi zunanja mesta, med temi Jesenice. Kranj Celje bodo poslale večje število tekmovalcev, ki se bodo poig lokalnih rivalov atletov Primorja in Ilirije borili za zmago. — Start je ob 11, pred kavarno Emono. Vsi drugi detajli bodo še objavljani.

SK Ilirija (hazenska sekcija). Danes ob 18. trening v dvorani. Vhod v dvorano, je na nasprotni strani kakor lani. Treninga se morajo brezpogojno udeležiti vse igralke. Pobirala se bo zaostala članarina in določile nove ure zimskega treninga.

SK Ptuj odpre letošnji zimskosportno sezono s poučnimi tečaji o smučeh. Že v naslednjih dneh se prične z gimnastičnimi vajami in v vajami s smučmi po suhem. Vaje bo vodil znani sportnik g. Ernest Verzel in razen njega dejata vsa pojasnila tudi Karol Pogačnik na Bregu in g. Milan Derković v Ptuj. Predvideni je tudi več tekem, ena izmed njih tudi na Pohorju. Trening bo tudi za otroke.

Hazenska tekma v Celju. Na državni praznik 1. decembra ob 14. se bo pričela na celjski Glaziji prijateljska hazenska tekma med družino SK Gradjanskega iz Zagreba in družino SSK Celja, prvakinja dravske banovine. Tekma bo gotovo zelo zanimiva.

Iz življenja na deželi

Iz Trbovelj

t. Rezervnim oficirjem. Na praznik uedinjenja bo ob 9. v farni cerkvi svečana služba božja, katere se udeležijo vsi rezervni oficirji v uniformi. Zbirališče običajno.

t. Kmetijska nadaljevalna šola v Trbovljah je otvorila šolsko leto 20. t. m. trajala bo 5 mesecev. Predavanja bodo ob nedeljah od 8. do 11. in ob četrtek od 14. do 17. Po sklopu šolskega leta bodo tečaji o precepljevanju sadnih dreves na najboljše vrste krajevnega sadnega izbora, tečaj o kapunjenju petelinov, gnojilni poskusi in po potrebi še druga aktualna predavanja. Šola posreduje drevesnico, iz katere dobi vsak absolvent šole brezplačno 16 dreves krajevnega sadnega izbora. Šola obiskuje 11 mladeničev. Sprejeto se še 4.

Iz Ptuja

j. Gostovanje članov ljubljanske drame bo drevi v veselje »Roksi«.

j. Lep uspeh naših vrlih orožnikov. Ko je tle dni prispil tukajšnji ključavničarski mojster g. Scheichenbauer svoje še novo kolo k neki hiši, v kateri je imel opravka, je neznan tat izkoristil priliko in se odpejal s kolesom. G. Scheichenbauer je tatvino prijavil orožnikom Orožnik g. Ivan Černe se je takoj napotil na zasledovanje ter je tatu s pomočjo občinskega stražnika g. Centriha na Bregu še stega dne izsledil v osebi nekoga Gabrovca.

j. Zanemarjena rana. 57 letni rudniški delavec Jakob Bohl iz Krčevine pri Vurbergu se je pred dnevi ranil na levi roki z neko iglo. Čez nekaj dni se pa je rana zaradi infekcije razbolela in ker je nastopilo zastupljenje krvi, je moral Bohl v tukajšnje bolnico.

j. Priča tat. Pred dnevi je bil povabljen k tukajšnjemu sodišču Anton Suen iz Gabernika pri Ptuj kot priča. Ko je zapustil sodno dvorano, je opazil v veži kolo znamke »Waffenrad«, katerega lastnik se je mudil v dvorani. Suen se je kolesa mirne duše polastil in se z njim odpeljal. O tatvini pa je bila takoj obveščena policija in se je posrečilo stražniku g. Peklarju izslediti tatu že v toku četrte ure pri pošti.

j. Izsledena tatinska družba koles. Naši orožniki imajo veliko srečo. Arretirali so kar štiri prijatelje tujih koles, in sicer Franca Rusa iz Draženec, Franca Travnika iz Brega, Ilvana Trafela in Nikolo Grabovca iz Brega pri Ptuj. Vsi imajo na vesti več tatvin koles. Poglavar je bil Grabovec, ostali pa njezovi pomočniki, ki so ukradena kolesa predelevali ter jih prodajali naprej.

j. Vandalizem. Pred kratkim so neznan zlikovci ponoči polomili na banovinski

MALA NEDELJA. Sokolska četa proslavi uedinjenje skupno s šolo v Društvenem domu. V nedeljo 4. decembra ob 15. istotam pa priredi slavnostno akademijo s pestrim in obširnimi sporedom. Vabljeni vsi!

Iz življenja sredi Prlekije

Ljutomer, 28. novembra.

Zadnja občinska seja, ki se je vršila protekli teden in je vzbudila v mestu veliko zanimanje je bila po večini posvečena osebnim vprašanjem. Zato je bila tudi tajna. Po daljši debati in pregledu prošnje za štiri mesta občin-kih uslužbenecv je občinska uprava namenila začasnno za tajnika Prinčiča Milana, za obratovodjo mestnega električnega podjetja Martina Čosiča, za ekonoma Leva Kukovca in redarja Samca Dominika. Nov uslužbenec je samo prvi; v službo pa ni bil sprejet dosedanja pisarniški uradnik Bolfeak Slana. Hkratu so bile plače namoščencev zopet znižane. — V javni seji je obč. uprava na prošnjo zidarskega mojstra J. Preloga sklenila, da se za dobo 15 let odreče svoji pravici do zahteve, naj se paviljon na Glavnem trgu odstrani, ako ne bodo tega zahtevali cestno-prometni oziri. Nato se je iz občinske službe odlovolil nočni čuvaj Štrake Andrej Ker štiri že vložene prošnje za to službo niso zadovoljevale, se obe mesti nočnih čuvajev zopet razpiseta. Začasno se zeposli s pisarniški deli inž. Murat. Sklenilo se je tudi, da nabavi občina od posestnika Hinka Cimermana še več gramoza do količine 250 kubičnih metrov. Zaradi raznih prestopkov se izžene iz mesta neki starejši vničar. Nato se je uprava bavila z nekaterimi manj važnimi zadevami. — Nekaj dni po seji pa se je po mestu razširila vest, da je župan g. svetnik Zmavec zaprosil kr. bansko upravo, da ga razreši njegovih poslov. Stori je to iz vzrokov, ki leže izven občinske uprave. Zčasno pa še vodi posle dalje. Za razrešitev od dolžnosti obč. odbornika je zaprosil tudi g. Ciril Mikl.

V zadnjem času je umrla na Razičariju posestnica Marija Novakova v starosti 67 let. Bila je samskega stanu ter je svoje lepo posestvo obdelavala samo z žensko pomočjo. Znana je bila po vsej okolici kot Novakova Mica in po svojem vprav močaten nastopu. Umrla je za rakom v požiralniku in je v dolgotrajni boleznii mnogo trpela. Na Kamenščaku pa je umrl posestnik Alojz Pušenjak, star 46 let, vojni invalid in tajnik tukajšnje invalidske organizacije. Bil je brat trgovca g. Rudolfa Pušenjaka, znan v lovskih krogih ter je tudi dalj časa bolehal. Prizadetim rodbinam naše sožalje!

Na naši pošti se vrše v zadnjem času precejšnje osebne izpremembe. V Ormož je odšla uradnica gđ. Jeleva, v nedeljo pa sta se v Ribnici na Dolenjskem poročila tukajšnja uradnica gđ. Nežika Tekavec in poštini uradnik v Mariboru g. Anton Pečar. Nameščena bosta na naši pošti, uradnik g. Sever pa bo zato premeščen v Maribor.

V prihodnjih dneh nas čaka precej prireditve: 1. decembra proslava uedinjenja v Sokolskem domu, v nedeljo, dne 4. t. m. popoldne slavnostna akademija istotam in na Miklavžev večer lutkovna predstava — premiera novega lutkovskega odra. Uprizorili se bosta dve igri: »Gaspardček — Sokole in »Matej — tolovaj«.

Koncert, ki sta ga v nedeljo 27. t. m. priredili znana violinistka ga. Brandlova in koncertna pevka ga. Vedralova, je jako dobro uspel. Številno občinstvo je napolnilo dvorano Sokolskega doma ter ni stedi dilo z aplavzom. Ga. Brandlova je zaigrala štiri glasbene točke z izredno čisto intonacijo s presenetljivim, skoro moško silno tehniko ter žensko duševnostjo, ki se je izražala osobito v mehki hantloni. Gospa Vedralova je z obsežnim in solanim glasom zapela pet pesmi, izmed katerih so posebno ugajale Bizetova Habaneda, Prelovčeva narodna »Vsi so prihajali, ter Vedralova »Čizmičky«. Mladinski zbor glasbenega društva je kot novo odpel nekaj mladinskih zborov: vodila ga je gđ. M. Zacherlova, ki je obe umetnici tudi spremljala diskretno in z razumevanjem. Koncert je nudil publiki lep umetniški užitek. Program je obsegal skoro likovno skladbe slovanskih mojstrov.

Zahvala

Vsem sorodnikom in znancem, ki ste nas ob prebridki izgubi naše zlate hčerkice

Zinkice Brozović

tolažili, jo v tako častnem številu spremili na njeno zadnji zemeljski poti in jo v slovo zasuli s cvetjem, se iz vsega srca zahvaljujemo.

Ljubljana-Moste, dne 28. novembra 1932.

Zalujoča rodbina: IVAN in MINKA BROZOVIC.

Radio

Torek, 29. novembra

LJUBLJANA 11.15: Solska ura: Topola in Oplenac (Vekoslav Mlekuš). — 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas. plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Nemščina. — 19: Gospodarska socialna vzgoja. — 19.30: Kratek pregled zgodovine zvezdoslovja. — 20: Prenos koncerta iz Zagreba. — 22: Čas. poročila, plošče.

Sreda, 30. novembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas. plošče, borza. — 17.30: Otroški kotiček. — 18: Salonski kvintet. — 19: Ruščina. — 19.30: Literarna ura. — 20: Devov večer, prenos iz Uniona. — 21.15: Prenos iz »Zvezdet. — 22.15: Čas. poročila, plošče.

BEograd 12.45: Radio-orkester. — 16.30: Plošče. — 19.20: Plesna glasba. — 20: Koncert orkestra in solistov. — Lahka glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17.30: Koncert tria — 20: Koncertni večer. — 22.10: Prenos zvočnega filma. — PRAGA 20.05: Filharmonijski koncert. — 22.15: Jazz. — BRNO 20.05: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 18: Plesna glasba. — 20: Včer madžarske glasbe. — 21.05: Violinski koncert. — 21.45: Godalni kvartet. — 22.15: Plesna glasba. — DUNAJ 11.30: Godalni kvartet. — 15.45: Finska glasba. — 19.05: Oratorij »St. Elizabeta. — 22: Godba za ples. — BERLIN 20.30: Veseloga. — 22.15: Koncert iz Londona. — Nočni koncert. — KÖNIGSBERG 19.30: Plesni večer. — 21.40: Pevski koncert. — 22.20: Koncert iz Londona. — MÜHLACKER 20: Operetni večer. — 22.45: Revija plošč. — BUDIMPEŠTA 18.30: Ciganska godba. — 19.45: Beethovnov večer. — Lahka in plesna glasba. — 20.45: Koncertni večer.

Repertoarji

DRAMA

Začetek ob 20.

Torek, 29.: Zaprtlo.
Sreda, 30.: Roksi. A.

OPERA

Torek, 29.: Zaprtlo (generalka).
Sreda, 30.: Adel in Mara. Slavnostna predstava v proslavo Narodnega praznika.
Sreda.

Premiera »Carjeviča Alekseja« bo v petek ob 20. Petdejanska tragedija je zgrajena na podlagi glasovitega procesa, ki ga je vodil ruski car Peter Veliki proti svojemu sinu Alekseju. Znameniti ruski pisatelj, historik in filozof Merežkovskij je sam dramatisiral svoj svetovno znani roman »Peter Veliki in carjevič Aleksej«. Po najzanesljivejših zgodovinskih virih opisuje belno življenje mladega carjeviča, ki je postal po nedolžnem žrtve svojega »na pol božanskega«, na pol »zverinskega«, po raznih dvornih intrigantih zasledjenega očeta.

Krsta predstava Hatzjeve opere »Adel in Marac« bo jutri v operi. Zasedba posameznih ulog je naslednja: bogatega splitskega meščana, starega Vorniča poje g. Bettio, njegovo ženo ga. Korojeva, Iviša, najmlajši Vorničev sin je g. Ramšakova, hčerki Ivanica in Mara pa ge. Španova in Zlata Gjurgjenac. Mladi pesnik Franc je Rus Marjan, župnik Tupić pa g. Dermota. Glavno moško ulogo mladega Turčina Semjoviča Adela poje g. Gostič, njegovo staro mat' ga. Golobova. Turški Aga Dizdar iz Konjskega je g. Janko, ki je prevzel to ulogo od bolnega »Magolija«. Dizdarova otroka Merka in Omer sta ga. Poličeva in g. Banovec. Nastopita tudi slepi guslar, ki ga poje g. Škabar, in muzicij, g. Rus Josip. Prvo dejanje se vrši na trgu v Splitu, drugo v Vorničevi hiši, tretje v Adelovi kuli na Klisu in četrtlo v samostanu Sv. Marije v Splitu. Opero dirigira ravnatelj Polič, režija je Delakova.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Torek, 29.: Gospa ministrovka. A.
Sreda, 30.: Baccacio. B.
Četrtek, 1. decembra ob 15.: Friderika. — Ob 20.: Za narodov blagor. Slavnostna predstava: Znižanje cene. Zadnjič.
Petek, 2.: Plesni večer. Matje Delakove. Dramske cene.

